

‘મહેક’ ટંકારવી

ડૉ જગદીશ દવે

બોલ્ટન મુસ્લિમ ગર્લ્સ સ્કૂલના વિશાળ હોલમાં ૨૪મી ઓગષ્ટ ૨૦૦૪ના રોજ યોજાયેલા રાષ્ટ્રીય ગુજરાતી મુશાયરા નિમિત્તે ‘મહેક’ ટંકારવીને તકતી અર્પણ કરતા ગુજરાતી ભાષાના પાઠ્ય પુસ્તકોના સંપાદક અને ભાષાની જાળવણી માટે સતત પ્રયત્નશીલ લંડન નિવાસી ડૉ જગદીશ દવે સાહેબ

ગઝલકાર ‘મહેક’ ટંકારવી ને...

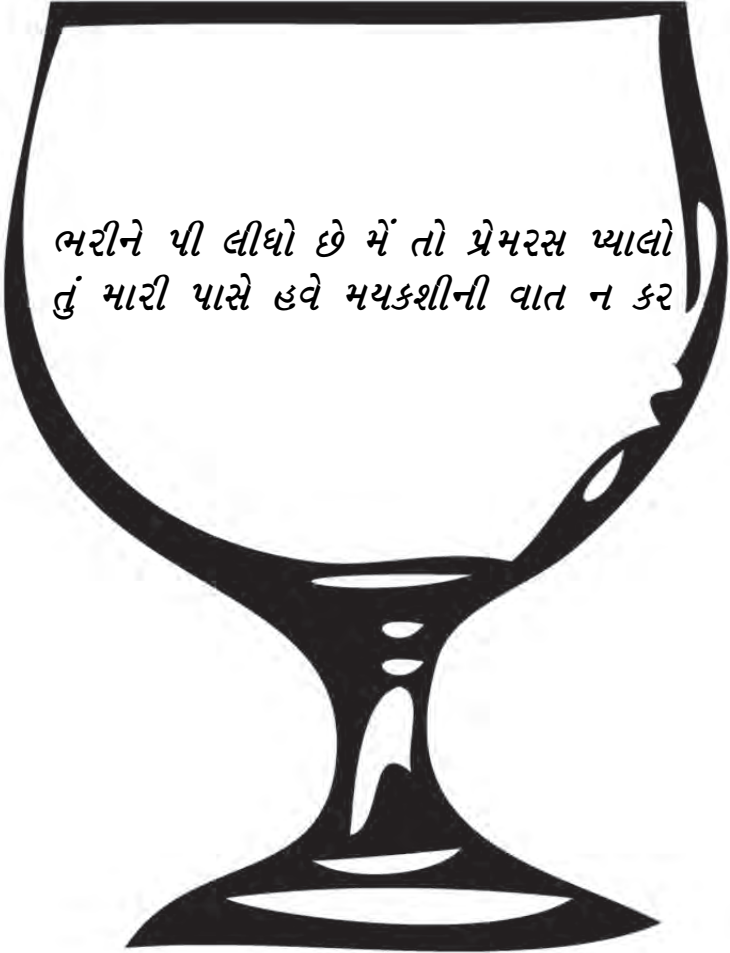
બ્રિટનમાં ગુજરાતી ગઝલ અને મુશાયરાઓનો આરંભ ૧૯૬૬માં ‘મહેક’ ટંકારવીના બ્રિટન આગમન સાથે થયો એ એક ઐતિહાસિક તથ્ય છે. ત્યારથી આજપર્યંત અનેક મુશાયરાઓનું આયોજન કરી, નવોદિત ગઝલકારોને પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન પૂરું પાડતા રહી ગુજરાતી ભાષા અને ગઝલને તેમણે અહીં જીવંત રાખી છે. મુશાયરાઓમાં સૂફી રંગની ગઝલોને સુંદર તરન્નુમથી રજૂ કરી તેમણે હંમેશાં શ્રોતાઓની વાહ વાહ મેળવી છે. ગુજરાતી રાઈટર્સ ગિલ્ડ, યુ.કે.ના સ્થાપક અને સુકાની એવા ‘મહેક’ ટંકારવીની અવિરત સેવાઓને અમે બિરદાવીએ છીએ અને તેની કદરરૂપે આ તકતી અર્પણ કરતાં અમને ખૂબ આનંદ થાય છે.

ગુજરાતી રાઈટર્સ ગિલ્ડ, યુ.કે.

પ્રેમરસ ધ્યાલો

ગઝલ સંગ્રહ

‘મહેક’ ટંકારવી

‘Premras Pyalo’

a collection of Gujarati ghazals by
Yacoob Mank (‘Mahek’ Tankarvi), 2013

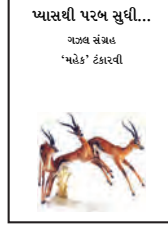
કવિના ગઝલ સંગ્રહો:

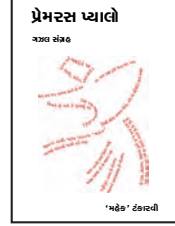
પ્યાસ
૧૯૭૨

તલાશ
૧૯૮૦

પ્યાસથી પરબ સુધી...
૨૦૦૬

પ્રેમરસ પ્યાલો
૨૦૧૩

Title: ‘Premras Pyalo’
Copyright: © 2013 Mahek Tankarvi - All Rights Reserved

સંપર્ક: Mahek Tankarvi
પ્રાપ્તિ સ્થાન: 37 The Beeches
Bolton, UK
BL1 7BS

Phone: +44 1204 591709
E-mail: ghazals@mahek.co.uk
Website: www.mahek.co.uk

ટાઈપસેટિંગ અને લેઆઉટ ડિઝાઈન: Mahek Translation Service
Bolton, UK

વિતરક: રન્નાદે પ્રકાશન
૫૮/૨, બીજે માળ, જૈન દેરાસર સામે
ગાંધી રોડ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૧
ફોન: ૦૭૯ ૨૨૧૧ ૦૦૮૧

મૂલ્ય: ૯૦ રૂપિયા

અર્પણ

મારાં મરહૂમ રાજમાને
જેમના વાત્સલ્ય અને હયાતીની હૂંફ હું હજીય માણું છું

અને

અહીં બ્રિટનમાં છેલ્લા ચાર દાયકાથી પણ વધુ સમયથી ગુજરાતી ગઝલ અને મુશાયરાઓને જીવંત અને વેગવંત રાખવામાં એક યા બીજી રીતે મદદરૂપ રહ્યા છે તેવા ગુજરાતી અને ઉર્દૂના કવિમિત્રો, મુરબ્બીઓ અને મુશાયરાઓમાં વાહ વાહ કરી હંમેશાં પ્રોત્સાહિત કરતા રહ્યા છે તેવા અમારા ગઝલચાહક અને ગઝલફહેમ શ્રોતાઓને

સરનેહ...

પરદેશગમન...

હું ઈંગ્લેન્ડ જવાનો છું એવું સાંભળ્યું ત્યારથી
એમના હોશ ઊડી ગયા હતા
મારાં રાજમા રાજ ન હતાં.

ગામના પાદરે
મને વળાવા આવેલા કેટલાક મિત્રો
સગાં-સમ્બંધીઓને મળી-ભેટી
બસના પગથિયાં ચડતાં ચડતાં
મારી છેલ્લી નજર એમની વૃદ્ધ
કરચલિયોવાળી મુખાકૃતિ પર ઠરી ગઈ હતી
એ હજી બરાબર યાદ છે.

ભાઈ, વહેલો પાછો આવજે...
એ એમના છેલ્લા શબ્દો અને એ વિચારે કે
વહેલા પાછા આવવું
અને એમને ફરી મળવું કદાચ શક્ય નહીં બને
મારી આંખોમાં રોકવાની મથામણ છતાં
આંસુ આવી ગયાં હતાં.

આજે રાજમા નથી...
વર્ષો વીતી ગયાં, છતાંયે
તે આંસુ હજી સુકાયાં નથી
એમાં તરે છે
મારાં રાજમાની આદ્ર મુખાકૃતિ
એની ભીનાશમાં
હજી તાજ છે એમના વાત્સલ્યની ભીનાશ
અને હું આજે પણ માણું છું
એમની હયાતીની હૂંફ!

બીજા ગઝલસંગ્રહ “તલાશ”માંથી.

અવિરત ચાલુ રહેતી ગઝલયાત્રા...

અહીં બ્રિટનમાં ઠેઠ ૧૯૬૬માં ‘મહાગુજરાત ગઝલ મંડળ’ના પ્રમુખ અને ખૂબજ જાણીતા હઝલસમ્રાટ મરહૂમ ‘બેકાર’ રાંદેરીની ઉપસ્થિતિમાં બોલ્ટનના સ્પીનર્સ હોલમાં યોજાયેલા પ્રથમ ગુજરાતી મુશાયરાથી આરંભાયેલી ગઝલયાત્રા હજી અવિરત ચાલુ જ છે એ મારા માટે અને આ યાત્રાના હમસફર એવા ‘ગુજરાતી રાઈટર્સ ગિલ્ડ, યુ.કે.’ના અને બ્રિટનની અન્ય સાહિત્યિક સંસ્થાઓના મારા તમામ કવિમિત્રો અને સાહિત્યરસિકો માટે ખરેખર આનંદની વાત છે. આ યાત્રામાં કેટલાક સાહિત્યપ્રેમીઓ, ગઝલચાહકો અને અમારી પ્રવૃત્તિને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડનારા કેટલાક મિત્રો-મુરબ્બીઓનો ફાળો પણ કંઈ નાનોસૂનો નથી. ૧૯૯૦ પછી જનાબ ‘દીપક’ બારડોલીકર અને ‘અદમ’ ટંકારવી જેવા સિદ્ધહસ્ત ગઝલકારોના અહીં આગમન પછી ગઝલ અને મુશાયરા પ્રવૃત્તિને વધુ વેગ મળ્યો છે. વળી દેશ પરદેશથી પધારતા નામાંકિત કવિઓ, ગઝલકારો, સાહિત્યકારો અને વિદ્વાનોએ પણ જરૂરી પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન પૂરું પાડી બ્રિટનના અન્ય ટાઉનો અને શહેરોમાં પણ સાહિત્યિક પ્રવૃત્તિને આદરવા અને વિકસાવવામાં નોંધપાત્ર ભાગ ભજવ્યો છે.

અહીં લખાતી ગઝલ દેશવટો અને સાથે ભાષાવટો પણ ભોગવતા અને વતનઝુરાપા સાથે જીવતા લોકો માટે લોકભોગ્ય બની રહે અને તેઓ ગુજરાતી ભાષામાં અને એમાં લખાતી કવિતાઓ અને ગઝલોમાં રસ લેવાનું ચાલુ રાખે એ આશયથી અમે પ્રથમથી જ અમારા એ વાંચકો અને શ્રોતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને ગઝલો સીધીસાદી ભાષામાં, મોટા ભાગે પરંપરાગત પ્રતીકોને ઉપયોગી, લખવાની નેમ રાખી છે. એક કવિ બીજા કવિઓ કે વિવેચકો માટે જ લખે એમાં હું માનતો નથી, એવા મર્યાદિત ભાષા વહેવારને સ્વીકારતો નથી. આ બાબતમાં અંગ્રેજ કવિ Adrian Mitchellની એક વાતને મેં હંમેશાં ધ્યાનમાં રાખી છે. પોતાના પ્રથમ કાવ્યસંગ્રહની પ્રસ્તાવનામાં તેમણે કહ્યું છે: “Most people ignore most poetry because most poetry ignores most people.” બીજા એક અંગ્રેજ કવિ નું પણ કંઈક આવું જ કહેવું છે: “It is said of the antique trade that 95 per cent of its business is between dealers and does not involve the general public at all. It would be disastrous if the same were true of poetry.”

આવું ન બને અને અહીંના લોકોને કવિતા અને ગઝલ સમજવામાં અને તેનો આનંદ માણવામાં મદદ મળે, લોકો એની સાથે જોડાયેલા રહે તે હેતુસર, કવિતા માત્ર જોડકણાં કે મજાકમશ્કરી ન બની જાય તે સભાનતા સાથે ગઝલમાં વપરાતી ભાષા અને ઘણીવાર વિષયોને પણ અમે બની શકે એટલા સરળ રાખવાનો પ્રયત્ન કરતા રહ્યા છીએ. ડાયસ્પોરા સાહિત્યની અને તેમાંયે કવિતા અને ગઝલોની આ દેખીતી સાદગી કદાચ અહીંના સાહિત્યને મૂલવનારા વિદ્વાનોની કસોટીમાંથી પાર ન ઉતરે, પણ મને, અમને સંતોષ એ વાતનો છે કે આવી સાદી ગઝલો અને ઓરિનભરમાં અવારનવાર યોજાતા કવિ સંમેલનો તથા ગુજરાતી મુશાયરાઓ થકી અમે અમારી પ્રિય માતૃભાષાને અને એ રીતે અમારા ગુજરાતીપણાને પાંચ દાયકાઓ સુધી તો અહીં અંગ્રેજીના પ્રભુત્વવાળા માહોલમાં પણ જીવંત રાખી શક્યા છીએ. આ ભાષા, અને આ ગુજરાતીપણું હજુ આગામી કેટલાંક વર્ષો સુધી અહીં જળવાય રહે તે માટે અનિલ જોશીના શબ્દોમાં “નવી પેઢી સમજે એવું સાહિત્ય સર્જવા માટે ભાષા બદલવી પડશે.” (ઓપિનિયન જાન્યુઆરી ૨૦૧૩). ‘ઔજરાતી’ કે ‘ગુજલિશ’ જેવા ભાષા પ્રયોગો કરીને પણ અહીંના સર્જકથી ભાવુક સુધી પહોંચાતું હોય તો તેમ કરવામાં જરાયે ખચકાટ અનુભવવો જોઈએ નહીં.

મારા અગાઉના ત્રણ અપ્રાપ્ય ગઝલ સંગ્રહોમાંની મારી કેટલીક મનપસંદ કૃતિઓ સમેત, કેટલીક નવી ગઝલોને મારા આ ચોથા ગઝલસંગ્રહ રૂપે પ્રગટ કરી, મારી ગઝલોના ચાહકો અને ગઝલપ્રેમીઓ સુધી પહોંચાડતાં હું આનંદની લાગણી અનુભવું છું.

સંગ્રહ તૈયાર કરવામાં એક યા બીજી રીતે મદદરૂપ થયેલા મારા તમામ કવિમિત્રો અને સહાયકોનો આભાર માનું છું. પિતાને પગલે ચાલી કવિઓ અને કવિતાની કદર કરી જાણતા રન્નાદે પ્રકાશન, અમદાવાદના શ્રી હંમેશ મોદી અને તેમના કર્તવ્યનિષ્ઠ મેનેજર મિનેશભાઈનો પણ છાપકામ અને વિતરણની જવાબદારી સ્વીકારવા બદલ હું આભારી છું.

‘મહેક’ ટંકારવી

બોલ્ટન, યુ.કે.

જાન્યુઆરી ૨૦૧૩

પ્રેમરસ પ્યાલો

ટંકારીઆ હાઈસ્કૂલમાં અભ્યાસકાળ દરમિયાન પંદરેક વર્ષની વયે ભાઈ મહેક ટંકારવીનો ગઝલ સાથે પ્રથમ ભેટો - ઈન્કાઉન્ટર થયો. સન પચાસના ગાળામાં પાઠ્ય પુસ્તકમાં તો માંડ કલાપીની આપની યાદી કે બાલાશંકરની ગુજરે જે શિરે તારે સમાવિષ્ટ હોય. પણ ગામમાં જે બેપાંચ સામયિકો મળે તેમાંથી ગઝલો શોધી અમે વાંચતા. હઝલસમ્રાટ બેકાર વરસેદહાડે અમારે ગામ એમની દીકરીને ત્યાં આવે ત્યારે અમે એમની પાસે બેસતા અને ચિટ્ટ પીતાં પીતાં તેઓ ગઝલકારો અને મુશાયરાની વાતો કરે તે વિસ્મયપૂર્વક સાંભળતા. તે પછી ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે ભાઈ મહેક અમદાવાદની સેન્ટ ઝેવિયર્સ કોલેજમાં ગયા અને અંગ્રેજી સાહિત્ય સાથે સ્નાતક થયા. બે વર્ષ સુરતની એમ.ટી.બી. કોલેજમાં અભ્યાસ કરી એમ.એ.ની પદવી પ્રાપ્ત કરી. આમ અંગ્રેજી સાહિત્યથી પણ તેઓ સુપરચિત થયા. કારકિર્દીના આરમ્બે બારડોલી કોલેજમાં અંગ્રેજીના વ્યાખ્યાતા તરીકે બે વર્ષ સેવા આપી ત્યાં તેમને રમણ પાઠક, સરોજ પાઠક તથા નરેશ ઉમરીગરના પ્રત્યક્ષ સમ્પર્કનો લાભ મળ્યો. અંગ્રેજી-ગુજરાતી સાહિત્યના પરિશીલન અને સર્જકોના સંસર્ગથી એમનાં રસરુચિ ઘડાયાં અને ગઝલસર્જન પ્રક્રિયા સંકોરાઈ. ભાઈ મહેકની પ્રારંભિક ગઝલોને પરિષ્કૃત કરનાર આ બધાં પરિબળો. એમની ગઝલોના ભાવવિશ્વ અને નિરૂપણશૈલી પર આનો પ્રભાવ-ઈમ્પ્રેક્ટજોઈ શકાય છે.

આ પાથેય લઈ ૧૯૬૬માં ભાઈ મહેક કાયમી નિવાસ માટે બ્રિટન આવ્યા. અહીં ગુજરાતી ગઝલની ઘૂણી ઘખાવી અને આજપર્યંત એને પ્રજ્વલિત રાખી છે. બ્રિટનની વ્યસ્ત ત્રસ્ત જીવનચર્યા દરમિયાન જે ગઝલસર્જન થતું રહ્યું તેની ફલશ્રુતિ રૂપે એમનો પ્રથમ કાવ્યસંગ્રહ પ્યાસ (૧૯૭૨) ઉપલબ્ધ થયો. આ સર્જનપ્રક્રિયા એકાગ્રતાથી તિતિક્ષાપૂર્વક ચાલતી રહી તેથી ૧૯૮૦માં તલાશ અને ૨૦૦૬માં પ્યાસથી પરબ સુધી... પ્રકાશિત થયા.

પ્યાસ - તલાશ - પરબની ગઝલોમાંથી પસાર થઈએ એટલે આપણને ભાઈ મહેકના ગઝલકર્મનો સુરેખ આલેખ મળી રહે છે. એમની ગઝલોના ભાવવિશ્વમાં છે પરમતત્વને પામવાની આરત-આતુરતા, એ માટેની ખોજ-ખંખોળ, પરબ સુધીની પહોંચ, અને હવે એ પરબમાંથી પ્રેમરસનો પ્યાલો પી પરમતૃપ્તિ. આ પ્રવાસને આરમ્બે કવિ ‘સળગતા રણ’માં ‘પ્યાસા

હરણ'ની તૃષા લઈને નીકળે છે. પાણીની તલાશમાં 'રણમાં, ક્ષણમાં, કોઈના ચરણમાં' ભટકે છે. આ 'રજળાટ' પરબ મળતાં પૂરો થાય છે. ધોમધપ તાપમાં શીતળ 'ઝરણની સંગત' મળે છે. એના જળની મીઠાશથી મસ્તીની અનુભૂતિ થાય છે તેમાંથી ગઝલ સર્જાય છે. ઉમાશંકર જોશી કહે છે: 'મસ્તી વગર કવિતાની યોગ્ય ભૂમિકા જ સંભવતી નથી. મસ્તી એટલે જગતને, વ્યવહારને સાપ કાંચળી ઉતારી ફેંકી દે એમ ફેંકી દેવાની શક્તિ' મસ્તી એજ મુક્તિ. એટલે ભાઈ મહેક કહે છે:

પગમાં હતી જે બેડીઓ, ફંગોળી જાઉં છું
રસમોની જંજીરોને હવે તોડી જાઉં છું

ભાઈ મહેકની ગઝલ વિભાવનાનો ઝોક પરમ્પરા અને પ્રયોગ વચ્ચે સંતુલન જાળવવા તરફનો છે. મકરન્દ દવે સૌન્દર્ય બોધ, આગવી અભિવ્યક્તિ, સંગીતમયતા અને અધ્યાત્મને ગઝલના અનિવાર્ય અંગો ગણે છે. મહેકની ગઝલોમાં આ તત્વો તો ખરાં જ. પરન્તુ પ્યાસની પ્રારમ્ભની ગઝલોમાં પણ આધુનિકતાનાં લક્ષણો અજવાળું કે અવાજ રદીફની સાતત્યપૂર્ણ ગઝલોમાં વરતાય છે. પરંપરાને જાળવી પ્રયોગ કરવાના આ અભિગમની નોંધ લેતાં લબ્ધપ્રતિષ્ઠ વિવેચક ડૉ. રમેશ એમ. ત્રિવેદી કહે છે: 'ભાઈ મહેક એમની રીતે ગઝલની માવજત કરી રહ્યા છે. એમની ગઝલોમાં પરંપરામાં રહીને પણ અભિવ્યક્તિની તાજપ મળે છે.' તસવ્યુફ સાથે તદ્દૂપ સર્જકચેતના આ ગઝલોના ભાવવિશ્વને આધ્યાત્મિક પરિમાણ બક્ષે છે તો પ્રાસાદિક બાની અને સરળ નિરૂપણશૈલી એની અભિવ્યક્તિને ચોટદાર બનાવે છે.

ગઝલ એટલે ગુફ્તેગો - ગોષ્ઠી. મહેક સરળ, બોલચાલની બાનીથી ભાવકના ઊર્મિતંત્રને સ્પંદિત કરે છે અને તેનામાં સમસંવેદન જગાડે છે. સુખનફહેમ શ્રોતા સાથે સંવાદ રચવાની આ ખેવનાને લીધે એમની ગઝલો દુર્બોધ બનતી નથી, પ્રત્યાયનક્ષમ રહે છે. એની રજૂઆત મુદ્રિત અને મુશાયરામાં બન્ને રીતે આસ્વાદ્ય બને છે. અમૃત ઘાયલ કહેતા કે, 'મારી તલાશ ગઝલના અપાર્થિવ સૌન્દર્યને રોજિંદી વાણીને ઉબરે સત્કારવાની છે.' ભાઈ મહેકના ગઝલસર્જનમાં આ જ ગંતવ્ય (target) તરફની ગતિશીલતા જણાય છે.

મહેકની ભાષાપ્રીતિ ગઝલસર્જન સુધી સીમિત રહી નથી. ૧૯૬૬માં બ્રિટન આવ્યા ત્યારથી જ એમણે અહીં ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્યને જીવંત રાખવા અને વિકસાવવા જે પુરુષાર્થ આદર્યો તે અદ્યાપિપર્યંત ચાલે છે. બ્રિટનમાં પ્રથમ ગુજરાતી મુશાયરો પણ એજ સાલમાં યોજાયો. ૧૯૭૩માં મહેક ટંકારવી અને કદમ ટંકારવીએ અન્ય કવિમિત્રોના સહયોગથી ‘ગુજરાતી રાઈટર્સ ગિલ્ડ, યુ.કે.’ની સ્થાપના કરી. આ સંસ્થા મુશાયરાના આયોજન ઉપરાંત સર્જનશિબિર, સર્જકસન્માન, પુસ્તક પ્રકાશન જેવી અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરે છે.

ગિલ્ડની સ્થાપનાના પ્રેરક શેખાદમ આબુવાલા. ૧૯૭૩માં શેખાદમ જર્મનીથી બ્રિટનના પ્રવાસે આવેલા ત્યારે મહેક, કદમ તથા અન્ય ગઝલકારોની સર્જનપ્રવૃત્તિને બિરદાવતાં તેમણે કહ્યું હતું: ‘આ ગઝલકારો લેન્ડેશિયરની હવામાં ગુજરાતની મહેક ભરી રહ્યા છે.’ ત્યારે તો ગિલ્ડ માત્ર બીજરૂપે હતું. તે પછીનાં વર્ષોમાં મહેક-કદમના માર્ગદર્શન હેઠળ અન્ય કવિમિત્રોના અથાગ પ્રયાસોને પરિણામે એ વિકસીને વટવૃક્ષ બન્યું છે. બ્રિટનની ભાતીગળ વનરાજિમાં ગુજરાતનો વડલો, અને એ વડને છાંયડે મહેકની પરબ. આ પરબ પાણીની નથી, પ્રેમરસની છે. તૃષાતુર વટેમાર્ગુ પોતાનો હૃદય-ખ્યાલો ભરી લે અને પરિતોષ પામે. અગાઉ સૂફી શાયરી અને સંત સાહિત્યમાં ખ્યાલાનું રૂપક પ્રયોજાયું છે - પ્રેમરસથી છલોછલ હૃદયના સંકેતરૂપ. દાસી જીવણ ‘ખ્યાલો’ ગાતાં કહે છે:

દયા કરીને મુંને પ્રેમે પાયો,
મારી નેનુમાં આયા નૂર
ખ્યાલો મેં પીધેલ છે ભરપૂર...

આજે એકવીસમી સદીમાં મહેક ટંકારવી આવાં અનેક રૂપકો દ્વારા ગુજરાતી ગઝલનું પુન: સૂફીસંત પ્રણાલી સાથે અનુસન્ધાન રચી આપે છે.

બ્રિટિશ ગુજરાતી સાહિત્યમાં મહેક ટંકારવીનું પ્રદાન દ્વિવિધ છે. ગઝલની પરમ્પરાનું જતન કરનાર ગઝલકાર તરીકે અને બ્રિટનમાં ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્યની જાળવણી માટે સતત મથનાર મોભી તરીકે. ૯ જુલાઈ ૧૯૭૩ના રોજ ગુજરાતી રાઈટર્સ ગિલ્ડ, યુ.કે.ની સ્થાપના ટાણે શેખાદમે કહેલું: ‘આ એક ઐતિહાસિક ઘડી છે.’ તે પછીના ચાર દાયકા દરમિયાન બ્રિટિશ ગુજરાતી ભાષાસાહિત્યનો એક ઈતિહાસ રચાયો. આ ઈતિહાસ

સર્જનાર અગ્નિમો પૈકીના એક તે મહેક ટંકારવી.

અદમ ટંકારવી

બોલ્ટન, યુ.કે.

ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૩

નામ તારું...

મત્લામાં નામ તારું, મક્તામાં નામ તારું
મારી ગઝલના હર એક મિસરામાં નામ તારું

તારું જ નામ ગુંજે મંદિરમાં, મસ્જિદોમાં
કાશીમાં નામ તારું, કાબામાં નામ તારું

કઈ ગઝલ ક્યા પાને...

1. આપી તો ખાસ અમને... ..	14
2. ખાસ ભટકે છે... ..	15
3. અજવાળું	16
4. આંખો રડી પડી અને.....	17
5. એકાંતમાં	18
6. રવિવાર	19
7. વસતીમાં ના મળે ને... ..	20
8. ઈટો.....	21
9. મારું મકાન	22
10. રોશનીની વાત ન કર	23
11. ...કે પછી વીરડી મળે	24
12. પ્રતિબિંબને પિછાણી લે.....	25
13. તે ખ્યારની વાતો શું જાણે	26
14. હું મહેક પ્રસારું છું	27
15. શ્રદ્ધાના દીવા... ..	28
16. મુહોબત કરી છે.....	29
17. શું કરશું?.....	30
18. ફૂગો ફૂલેલો!	31
19. હે મનવા!.....	32
20. કેટલી ભારે ભીડ જામી છે!	33
21. તે ગલીના રહી!	34
22. તે ગામ શોધું છું.....	35
23. ઈશકની આગ.....	36
24. હું છું ને તું છે.....	37
25. જિંદગીની ચાર ઘડી... ..	38
26. દરિયાથી દિલ્લગી છે તો... ..	39
27. મયકદાને છોડી દે!	40
28. આંધળા અસવાર!.....	41
29. અજબ છે આ દુનિયા.....	42
30. બંધન ન જોઈએ.....	43
31. દુનિયા મળે કે ના મળે	44
32. આ શેની છે મારામારી.....	45
33. તે સ્વજન ક્યાં ગયું.....	46
34. કારણ વિના ઉદાસ છે	47
35. નમ બની જા	48
36. પ્રેમ, બસ પ્રેમ.....	49

37. સપનમાં સરવાનું.....	50
38. ખાલો ભર્યા વિના.....	51
39. કંકર નીકળે	52
40. આપણે મીરા.....	53
41. બધું તારું જ છે.....	54
42. કોણ માનશે	55
43. ફાવી નહીં શકો.....	56
44. આ છે તારી મે'રબાની.....	57
45. દુનિયા તો ઠગારી છે!	58
46. સાવધાની લઈને આવ્યો છું.....	59
47. હવે તો ક્યાં ભરોસો છે?	60
48. જળની ખરી મીઠાશ.....	61
49. મૃગજળનું મયખાનું.....	62
50. સામાન સો બરસ કા... ..	63
51. કાફિયા વહેંચાય છે.....	64
52. પ્રેમનો પાઠ.....	65
53. લાખ વાતોનો ગમ છે	66
54. આ દુનિયા ગમી મને!	67
55. ચાલતા થવાનું છે.....	68
56. નામ તારું.....	69
57. દિલ છે તૂટી જશે તો... ..	70
58. મેલાઘેલા થઈ ગયા.....	71
59. ઝેરના કટોરામાં.....	72
60. વરસ્યા કરું છું	73
61. સદાયે નીચા નમી નમીને	74
62. જીવન છે બુદબુદા સમું.....	75
63. સઘળું લૂંટાવી બેઠો છું.....	76
64. ખ્યાર જેવું કંઈ નથી	77
65. ક્યાં સુધી.....	78
66. ઘર ખોઈ બેઠો છું	79
67. લૂંટાવીને તો જુઓ	80
68. ચાદર વણાઈ ગઈ છે	81
69. હિંમત કર હવે	82
70. જખ્મોનો જમેલો.....	83
71. છોડી જાઉં છું	84
72. મૃગજળ વચ્ચે	85
73. સરહદ કી દોનો ઓર.....	86
74. દીકરીની વિદાય વેળાનું ગીત ...	87

શેર:

કેવી હતી એ ધ્યાસ ન પૂછો ‘મહેક’ને
ભીનાશ પણ રહી નથી એકેય જામમાં

***

એમાં ભળ્યો છે રંગ અમારા જ લોહીનો
ના કેમ ગુલાબોથી ચમન ઝળહળી ઊઠે

***

બંધન હશે જો પ્રેમનું મુક્તિ મળી જશે
માનવ-દેહને પ્રેમની જંજીર જોઈએ

***

મળશે ન ક્યાંય આપને સંબંધની સુવાસ
એ નામનું ગુલાબ તો ખીલતું નથી હવે

***

‘મહેક’ જાશે તજ દુનિયા, તમે શું ખાક રડશો કે-
કફનના તાર પણ થઈને જુદા રડશે જનાજામાં

***

મળે જો એમનો પાલવ તો વહી જાઓ હે આંસુઓ
નયનમાં રહીને શું કરશો નયન એક કેદખાનું છે

***

ઘડી કે બે ઘડી તું પણ ચડી લે ચકડોળે
ઉલી જશે, છે આ મેળો, અહીં મુકામ ન કર

***

એને આ બદલાતી મોસમથી કશી નિસ્ખત નથી
ફૂલ તારી યાદનું ક્યારેય કરમાતું નથી

***

છે બધે પાણી જ પાણી પણ તરસ છીપે નહીં
મૃગજાનોના મુલકમાં ક્યાંથી અમે આવી ગયા

***

શું મળ્યું ત્યાગી તિમિરને, એજ સમજાતું નથી
એટલું અજવાળું છે કે કંઈજ દેખાતું નથી

***

એક ઠોકર રાહની ભારે પડી અમને ‘મહેક’
બે કદમ છેટે હતી મંઝિલ ને પૂહોંચાયું નહીં

***

બૂહાર કાઢી પાંચ પંદરને ‘મહેક’
આપણે અંદરથી ખાલી યઈ ગયા

મુક્તક:

આપણે સૌ દંભ આડંબર મહીં જીવી રહ્યા
ઝેર હૈયામાં, છતાંયે હોઠથી હરખાઈએ!
હોઠ ને હૈયાની વચ્ચે કેટલું અંતર વધ્યું
આપણે જેવા છીએ, ક્યારેય ના દેખાઈએ!

***

ક્યારેક ધ્યાનથી જો તમે સાંભળી જુઓ
સંભળાય છે કલાણીઓ કબ્રોની ધૂળમાં
માનવની કેટલીયે અધૂરી મુરાદની
દેખાય છે નિશાનીઓ કબ્રોની ધૂળમાં

***

ન તૂટે છે સંબંધ જે તોડવાથી
ને આદત ન છૂટે છે જે છોડવાથી
તે આદત છૂટી ગઈ, સંબંધો ય તૂટ્યા
ફક્ત આપનાથી સંબંધ જોડવાથી

***

સમયની લગાડી ભસમ તે છતાં પણ
ને ધીરજનું ઘસ્યું મલમ તે છતાં પણ
જે મિત્રોએ દીધા જખમ તે ન રૂઝ્યા
થયો પૂરો આખો જનમ તે છતાં પણ

***

પ્રેમનો જે ઘડી ઝિકર ચાલે
નાચે પ્યાલી મહીં મદિરા પણ
જીભ અટકી છતાં ઝિકર ચાલુ
અલ્લા અલ્લા કરે છે મણકા પણ

***

તારી યાદોમાં છે ગુમ, તે મન તને અર્પણ કરું
લે હવે પુશ થા કે તન, મન, ઘન તને અર્પણ કરું
ઘડકનો દિલની બધી તારે જ કારણ તો હતી
કેમ ના હું આખરી ઘડકન તને અર્પણ કરું

***

નીકળી પડ્યા ઘરેથી લઈ શ્રદ્ધાની પોટલી
કાશી સુધી ગયા, કોઈ કા'બા સુધી ગયા
તારી કૃપા તો વહેતી હતી ઘરને આંગણે
ને લોક એને પામવા ક્યાં ક્યાં સુધી ગયા

આપી તો ધ્યાસ અમને...

આપી તો ધ્યાસ અમને ધ્યાસા હરણની આપી
ને જિંદગી સળગતા વેરાન રણની આપી

નજરોથી દૂર મંઝિલ, રસ્તા કઠિન તેં આપ્યા
બળતા બપોરે સંગત સૂકા ઝરણની આપી

સ્વપ્નો તણી ખુશી પણ દુનિયાએ લૂંટી લીધી
રાતો વિરહ-વ્યથાની ને જાગરણની આપી

નિશ્વાસ ઉરને દીધા, જખ્મો જિગરને આપ્યા
આંખોને રોશની પણ શી અશ્રુકણની આપી

દુઃખદર્દ વેદનાની નો'તી કમી જીવનમાં
શાને ખુદા તેં કપરી ઘડીઓ મરણની આપી

રચવી હતી કથાઓ, કરવા'તા જો તમાશા
શાને આ જિંદગી તેં બે ચાર ક્ષણની આપી

નાહક 'મહેક'ને આ નિષ્કુર જગત મહી તેં
કોમળ આ લાગણીઓ અંતઃકરણની આપી

પ્રથમ ગઝલસંગ્રહ “ધ્યાસ”માંથી.

ધ્યાસ ભટકે છે...

આરજૂઓ ઉદાસ ભટકે છે
આશ થઈને નિરાશ ભટકે છે

સૂક્કાં, સળગી રહેલ રણ માંહે
ધ્યાસા હરણાંની ધ્યાસ ભટકે છે

એમ ઉજડેલ મારા જીવનમાં
સ્મૃતિઓની સુવાસ ભટકે છે

કોઈ ઉજડી ગયેલ ઉપવનમાં
જાણે ફૂલોની વાસ ભટકે છે

દિલ મહીં મારા એક મુદ્દતથી
દર્દગમની અમાસ ભટકે છે

સૂર્ય ડૂબી ગયો છે દરિયામાં
તોય એનો ઉજાસ ભટકે છે

આવી આવી વમળ ‘મહેક’ આજે
નાવની આસપાસ ભટકે છે

પ્રથમ ગઝલસંગ્રહ “ધ્યાસ”માંથી.

અજવાળું

કેમ ભટકી રહ્યું છે અજવાળું
રાહ ભૂલી ગયું છે અજવાળું

રોશની એટલી વધી ગઈ કે
આંધળું થઈ ગયું છે અજવાળું

દૂર કરવા જતાં તિમિરને જુઓ
ખુદ આ ઝાંખું થયું છે અજવાળું

થરથરે છે, એ રીતે કાંપે છે
જાણે કે બહી ગયું છે અજવાળું

શોધવા નીકળી પડ્યા છે લોક
ક્યાંક ચાલી ગયું છે અજવાળું

જ્યાંથી આવ્યું'તું ત્યાંજ પાછું હવે
આખરે જઈ રહ્યું છે અજવાળું

જ્યોત અંતરની ઝળહળે છે 'મહેક'
દૂર છોને થયું છે અજવાળું

પ્રથમ ગઝલસંગ્રહ “આસ”માંથી.

આંખો રડી પડી અને...

આંખો રડી પડી અને રેલાય છે અવાજ
છે બંધ હોઠ તોય વહી જાય છે અવાજ

બોલ્યાં તમે એ વાતને વર્ષો વહી ગયાં
દિલમાં હજીય કેમ એ પડઘાય છે અવાજ

નહિતર આ અંધકારમાં રસ્તો જડે નહીં
થઈને પ્રકાશ કોઈનો પથરાય છે અવાજ

છે એમનાથી તો એ પરિચિત ઘણો છતાં
દિલની છે વાત એટલે શરમાય છે અવાજ

હોઠોનું સ્મિત, આંખના મદમસ્ત ઈશારા
શબ્દો વિનાય આજ તો સંભળાય છે અવાજ

દિલની દીવાલો ગુંજતી થઈ જાય છે ‘મહેક’
જો એની યાદનો કદી અથડાય છે અવાજ

પ્રથમ ગઝલસંગ્રહ “ધ્યાસ”માંથી.
આ ગઝલને મનહર ઉઘાસનો કંઠ મળ્યો છે અને તેમના “અવાજ”
નામના આલ્બમમાં સ્થાન મળ્યું છે જે મારા માટે આનંદની વાત છે.

એકાંતમાં

દિલમાં કંઈ કંઈ થાય છે એકાંતમાં
મન ઘણું મૂંઝાય છે એકાંતમાં

ભૂલવા જેને ચહું છું એ જ તો
યાદ આવી જાય છે એકાંતમાં

ભૂતના ભુલાયલા પડઘાઓ પણ
કાન પર અથડાય છે એકાંતમાં

અવનવી કંઈ ઊર્મિઓની દિલ મહીં
ભીડ જામી જાય છે એકાંતમાં

હું જ ને ‘હું’નો પરિચય પણ જુઓ
થાય છે તો થાય છે એકાંતમાં

કામનાના સુપ્ત કીડાઓ ‘મહેક’
નિત્ય જાગી જાય છે એકાંતમાં

પ્રથમ ગઝલસંગ્રહ “ધ્યાસ”માંથી.

રવિવાર

થન થન કરીને નાચતો આવે છે રવિવાર
આનંદ, મુક્તિ, તાજગી લાવે છે રવિવાર

કંઈ કેટલાં વિખૂટાં મિલાવે છે રવિવાર
ભૂલી બધુંયે ઈદ મનાવે છે રવિવાર

ઓળંગી દીવાલો કોઈ કેદીની પેઠ એ
સાંજે ઘરોથી નીકળી નાસે છે રવિવાર

ઊભરાય છે સડકો ને સિનેમાઘરો બધે
હર હર જગાએ શૂહેરમાં મ્હાલે છે રવિવાર

ઊતરે છે જાણે આભથી પરીઓનાં ઝુંડ ઝુંડ
પુશબોમાં તરબતર થઈ નાચે છે રવિવાર

થઈને અપંગ ખાલી ઘરોમાં પુરાયલો
ખાંસે ઘડી ઘડી અને હાંફે છે રવિવાર

ઘસડાય છે નિજ ધામ પ્રતિ અંધકારમાં
થઈ લોથપોથ નીંદમાં પોઢે છે રવિવાર

મુડદાં બધાંયે જીવતાં થઈ જાય છે ‘મહેક’
સંજીવની અજબની લઈ આવે છે રવિવાર

પ્રથમ ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસ”માંથી.

વસતીમાં ના મળે ને...

વસતીમાં ના મળે ને મળી જાય એ રણમાં
યુગોમાં ના મળે ને મળી જાય એ ક્ષણમાં

દષ્ટિ વિના તો થાય ના દર્શન પહાડમાં
દષ્ટિ જો હોય છે તો એ દેખાય છે કણમાં

દુનિયાથી, એની રીતથી, રસ્મોથી, લોકથી
આવ્યો છું હું થાકીને ખુદા તારા શરણમાં

પીઉં ન કેમ એમાંથી ધ્યાલા ભરી ભરી
કૃપા ભળી છે આપની ઝમઝમના ઝરણમાં

મક્સદ હતો કે આપની સાથે રહી શકું
રજકણ બનીને ચોંટી ગયો તેથી ચરણમાં

એના મિલનની વાત વિગતવાર શું કહું
એ ભાન ક્યાં હતું કે રહે વાત સ્મરણમાં

પડ્યો છે ફેર એટલો કે ફેર ના રહ્યો
એક આપના વિના હવે જીવન કે મરણમાં

બાકી હતા જે સત્યના પડઘા શમી ગયા
હસ્યા કરે છે જૂઠ હવે વાતાવરણમાં

ભટકયા કરો છો ખૂબ ‘મહેક’ ધ્યાન રાખજો
ખોવાય ના જાઓ તમે ઈચ્છાઓના રણમાં

બીજા ગઝલસંગ્રહ “તલાશ”માંથી.

ઈટો

પ્રથમ એક પર એક ખડકાય ઈટો
પછી કેદ ભીંતોમાં થઈ જાય ઈટો

દીવાલેથી તારી છબી જો ખસેડું-
સજળ થઈને ખળખળ વહી જાય ઈટો

પથારીમાં હું ગણગણું જો કશું તો
તરત કાન દઈ સાંભળી જાય ઈટો

ખમે ભાર વરસોના વરસો સુધી એ
ભલે કાચી માટીની ફૂલેવાય ઈટો

બધું ઈટમય થઈ ગયું આખરે, લ્યો
નથી તે છતાં પણ જો, દેખાય ઈટો

ઈમારત બની જાય પંડેર અંતે
કથારૂપ બાકી રહી જાય ઈટો

બીજા ગઝલસંગ્રહ “તલાશ”માંથી.

મારું મકાન

ઘૂળમાં, ઘુમ્મસમાં મેલું થાય છે મારું મકાન
ને કદી વરસાદમાં ઘોવાય છે મારું મકાન

હું રહું પૂરાયેલો એમાં અહર્નિશ તે છતાં
શોધમાં મારી જ નીકળી જાય છે મારું મકાન

એ મને શોધે અને એને હું બસ શોધ્યા કરું
હું જહું ક્યારેક તો ખોવાય છે મારું મકાન

એના મનમાં એમ કે બસ હું સતત બોલ્યા કરું
હું રહું જો મૌન તો અકળાય છે મારું મકાન

બહાર અંધારામાં શીતળ શૂન્યતા વ્યાપી જતાં
શ્વેત ચાદર ઓઢીને સૂઈ જાય છે મારું મકાન

અઘખૂલી બારી મહીંથી જો કદી ડોકાય તો
ભેટવા કિરણને દોડી જાય છે મારું મકાન

એને હૈયે પણ વસી ગઈ આખરે સંવેદના
આંસુઓ હું સારું તો ભીંજાય છે મારું મકાન

બીજા ગઝલસંગ્રહ “તલાશ”માંથી.

રોશનીની વાત ન કર

સમજશે કોઈ નહીં દિલ્લગીની વાત ન કર
સીવી લે હોઠ ખુશી કે ગમીની વાત ન કર

હું દિલનો, દર્દનો, ગમનો, જખમનો ચાહક છું
નથી સંબંધ ખુશીથી, ખુશીની વાત ન કર

ભીંજાય સ્નેહમાં તે દિલ હવે નથી રહ્યાં
ન મળશે લાગણી, તું લાગણીની વાત ન કર

એ અંધકારના દરિયાઓ પીને બેઠું છે
ઘુવડની સામે કદી રોશનીની વાત ન કર

હરેક શ્વાસમાં સંભળાય મૃત્યુનો પગરવ
બહુ થયું તું હવે જિંદગીની વાત ન કર

ભરીને પી લીધો છે મેં તો પ્રેમરસ પ્યાલો
તું મારી પાસે હવે મયકશીની વાત ન કર

ન જેમાં દિલ ઝૂકે મસ્તકની સાથ સાથ ‘મહેક’
તું એવા સિજદા અને બંદગીની વાત ન કર

બીજા ગઝલસંગ્રહ “તલાશ”માંથી.

...કે પછી વીરડી મળે

માગું છું હું કે ફૂલ-પવનની યુતિ મળે
બસ છે, સુગંધવાળી મને જિંદગી મળે

જેમાં હું નિજને ઓળખું ડૂબીને મન મહી
એકાદ એવી પણ અજાણી કો ઘડી મળે

હું પણ સમીપ આવી શકું તારી હે સનમ
કો' ઓલિયાના જેવી મને બંદગી મળે

રંગી લઉં હું તૃપ્તિથી આંખોને એકવાર
બસ એક ક્ષણ તમારા મિલનની કદી મળે

આઠે પ્રહર હું આપનું દર્શન કર્યા કરું
બીજું કશું નહીં તો તમારી છબી મળે

મળતી રહે ગગનને મળે છે જે રીતથી
હું ક્યાં ચહું છું નિત્ય મને ચાંદની મળે

રસ્તાઓનો રહ્યો ન હવે મારે ભેદભાવ
જે રસ્તે પણ હું જાઉં તમારી ગલી મળે

તરસ્યા કરે 'મહેક' આ રણમાં તો ક્યાં સુધી
કાં વાદળી મળે કે પછી વીરડી મળે

બીજા ગઝલસંગ્રહ "તલાશ"માંથી.

પ્રતિબિંબને પિછાણી લે

તું નથી જેને જુએ રોજ એ તું જાણી લે
આયનો તોડ, પ્રતિબિંબને પિછાણી લે

જોઈએ કોણ બચાવે છે બદનસીબીથી
નાવ પણ આપણી તો થઈ ગઈ છે કાણી લે

પ્રેમની ઓઢીને ચાદર બહાર નીકળી જા
બર્ફિલી સાંજની શીતળતાને ય માણી લે

આજતક તો બધી દુનિયાની ખબર રાખી છે
બસ હવે તારી ખબર રાખ, ખુદને જાણી લે

કોઈનાં આંસુઓ એમાં જરૂર ટપકયાં છે
થઈ ગયું ગામ કૂવાનું ય ખાડું પાણી લે

અંતમાં હોઠ બધાના રહી ગયા ધ્યાસા
જે હતું એ બધું તો ઝાંઝવાનું પાણી લે

આવે યમદૂત હુકમ લઈને એ પૂહેલાંજ ‘મહેક’
આંખને બંધ કરી દે ને કફન તાણી લે

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “ધ્યાસથી પરબ સુધી...”માંથી.

તે પ્યારની વાતો શું જાણે

દિલ હોય નહીં, ના હોય દરદ, દિલદારની વાતો શું જાણે
ના હોય જિગર, ના હોય જખમ, તે પ્યારની વાતો શું જાણે

જે પ્રીત ન સમજે, દર્દ ન જાણે, પ્રેમ દીવાની મીરાનું
તે ઝેર કટોરા પીને પણ જીવનારની વાતો શું જાણે

સમજે ન ફકીરોની મસ્તી, મદમસ્ત કલંદરની હસ્તી
તે શૂળી ચઢી મન્સૂર તણા લલકારની વાતો શું જાણે

ગફલતની જે ચાદર તાણીને આરામથી રાતે ઊઘે છે
તે યાદમાં તારી જાગીને રડનારની વાતો શું જાણે

ના પ્રેમ કદી કર્યો જેણે, ના આહ ભરી ફરિયાદ કરી
તે હાથ મહીં અંગાર લઈ ફરનારની વાતો શું જાણે

રણમાં જે રહીને મૃગજળથી બસ પ્રેમ કરીને બેઠા છે
તે પાણી વહેતાં ઝરણાંનું પીનારની વાતો શું જાણે

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી...”માંથી.

હું મહેક પ્રસારું છું

મારી જ છબી મારા હાથોએ બનાવું છું
એક રંગ લગાડું છું, એક રંગ ઉતારું છું

ડર હોય તમોને જો, ઊઠીને જતા રૂહેજો
જખ્મોની કિતાબોનાં પાનાં હું ઊઘાડું છું

છે કાયની બંગડી સમ આ આપણાં સબંધો
તૂટી રખે ન જાયે, બ્હી બ્હીને નિભાવું છું

દુનિયાના ફરેબોની પૂહેચાન મળી ગઈ છે
દુનિયાને હવે તો હું, હાથોમાં રમાડું છું

ફૂલી દો આ જમાનાને, તૈયાર કરે ફાંસી
મન્સૂરની માફક હું, અહાલેક જગાવું છું

ચંદન બની ઘૂંટાયો છું એમના હાથે હું
તેથી જ તો મ્હેફિલમાં, હું ‘મહેક’ પ્રસારું છું

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી...’માંથી.

શ્રદ્ધાના દીવા...

નામ જે હોઠથી રેલાય છે શ્રદ્ધા થઈને
એજ ચમકે છે હૃદયમાં પછી દીવા થઈને

કોણ ઓળખતું હતું નગરીમાં તારી અમને
ખૂબ પંકાયા અમે તારા દીવાના થઈને

કોઈ લણનારીના ગીતોના લહેકા થઈને
દર્દ સચવાઈ ગયું સીમમાં ટૌકા થઈને

ચૈત્રનો તાપ બની તેં જ તો સૂકવી નાંખ્યો
તું જ ભીંજવી દે હવે શ્રાવણી વર્ષા થઈને

જેમને ફૂલની માફક અમે ઊંચકી રાખ્યા
એજ ડંખી ગયા અમને પછી કાંટા થઈને

એક પીંછું જે બન્યું મારા મુગટની શોભા
લોકના દિલ મહી ભોંકાયું તે ઈર્ષ્યા થઈને

એ ન ભૂંસાય ‘મહેક’ લાખ કરો કોશિશ પણ
જખ્મ જે દિલમાં રહી જાય છે ડાઘા થઈને

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી...”માંથી.

મુહોબત કરી છે...

ન પૂછો નયનમાં છે આ કેફ શાનો
અમે તો નશીલી મુહોબત કરી છે
કહું કેમ રસમય છે જીવન અમારું
અમે તો રસીલી મુહોબત કરી છે

અમારા જીવનમાં અજબ ખુશખુશાલી
છે સંધ્યાના રંગો, ઉપાની છે લાલી
અમે હેતની હોળીએ ખેલશું કે-
અમે તો રંગીલી મુહોબત કરી છે

અમે ડર વિના જંગલોમાં ભટકશું
કહેશો તો જઈ ખોદશું પૂહાડને પણ
અમે હર્ષધેલા, ન છે ભાન અમને
અમે પેલવેલી મુહોબત કરી છે

અમે નાયવા માંડીએ ભરબજારે
અમે ગાઈએ ગીત એના મિલનનાં
રિવાજોની અમને જરાયે પડીના
અમે તો છકેલી મુહોબત કરી છે

ભલે કેદ પૂરો કે અગ્નિમાં નાંખો
ભલે શૂળીએ પણ ચઢાવો અમોને
નહીં મૂકીએ માર્ગ એની ગલીનો
અમે તો હઠીલી મુહોબત કરી છે

કટોરા અમે ઝેરના ઘોળીએ તો
અનલહક અનલહક અમે બોલીએ તો
તમે એમ સમજી ક્ષમા આપજો કે
અમે છેલવેલી મુહોબત કરી છે

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી...’માંથી.

શું કરશું?

આપણા હાથમાં રેતીના છે કણ શું કરશું
પાણીની જેમ વહી જાય છે ક્ષણ શું કરશું

એજ તૃષ્ણા ને વળી એજ છે રણ શું કરશું
વીરડી સૂકી ને સૂકાં છે ઝરણ શું કરશું

આપણે મૃગજળો પાછળ દિવસ ને રાત પડયા
ને પડ્યું આપણી પાછળ તો મરણ શું કરશું

એ ખરું દૂર નથી એમનું ઘર અહીંયાંથી
આંખ થાકી છે ને થાક્યાં છે ચરણ શું કરશું

મોકલે રોજ એ ખત ને જવાબ માંગે છે
પણ રહ્યા આપણે તો સાવ અભણ શું કરશું

ભૂલવા નામ ગયા જેનું અમે જંગલમાં
ઝાડ ને પાન કરે એનું સ્મરણ શું કરશું

લોભની ડાકણો વળગી છે મનની કીડીને
કણ મળે તે છતાં માંગે છે એ મણ શું કરશું

છે આ નાહકની બધી દોડ ‘મહેક’ તેમ છતાં
મન હજી આપણું ધ્યાસું છે હરણ શું કરશું

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “ધ્યાસથી પરબ સુધી...”માંથી.

ફૂગો ફૂલેલો!

આ કૂજો છે કાણો, ભલે છે ભરેલો
આ શ્વાસો તો જાણે છે પાણીનો રેલો

આ વિચ્છિન્નતા, ખાલીપો, આ અજંપો
જીવન છે કે છે કોઈ મેળો ઉલેલો

હવા એટલી તો ભરી છે હુંપદની
આ માણસ તો જાણે કે ફૂગો ફૂલેલો

છે ભીતરમાં તો સાવ ખાલી બિચારો
ઉપરથી જ લાગે ભરેલો ભરેલો

મુકદ્દરમાં ઠોકર નહીં તો બીજું શું
હતો આદમી તો ભણેલો ગણેલો

પવન સાથે ઊડી ગઈ પાઘડીઓ
રહ્યો ડાયરો ના કસુંબલ કે ડેલો

‘મહેક’ આજતક ભીડમાં ભેળવાયા
ચલો છોડી જઈએ હવે આ ઝમેલો

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી...”માંથી.

હે મનવા!

રાત પરે ને કીડીઓની આ ચટક ચટક હે મનવા
સમજ પરે શું થાય છે અંદર ખટક ખટક હે મનવા

કેમ ઉજાડી દીધું, મૂક્યું કેમ સદનને સૂનું
ઘરને ખૂણે ખૂણે જાળાં લટક લટક હે મનવા

એકલ દોકલ જોઈ શિકારી કૂતરા પાછળ પરશે
છોડી દે સત્સંગ વિનાની ભટક ભટક હે મનવા

પાપોના કાળા ઘબ્બા એ ધીરે ધીરે ઘોશે
આંખથી ઊનાં અશ્રુની આ ટપક ટપક હે મનવા

સાંજ ઢળી ગઈ બેસી જાઓ કો વડલાને છાંયે
યાદોને મમળાવે રાખો મટક મટક હે મનવા

સાવધ રહેજે, ઓચિંતું એ આવી ઊભું રહેશે
મૃત્યુની તો અણદીઠી છે લપક લપક હે મનવા

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી...”માંથી.

કેટલી ભારે ભીડ જામી છે!

ડોકિયું તો કરી જો ભીતરમાં, કેટલી ભારે ભીડ જામી છે
બહાર કરતાં વિશેષ અંતરમાં, કેટલી ભારે ભીડ જામી છે

કોણ કૂલે છે કે એકલો છે તું, કોણે કહ્યું કે છે અહીં એકાંત
જેને સમજે તું ખાલી એ ઘરમાં, કેટલી ભારે ભીડ જામી છે

એકઘારી છે એમાં કૂદાકૂદ રંગબેરંગી માછલીઓની
મનના આ છીછરા સરોવરમાં, કેટલી ભારે ભીડ જામી છે

ભાવતું કંઈક હાથ લાગ્યું છે એટલે લાગી છે જુઓ લંગાર
એક નાનકડા કીડીના દરમાં કેટલી ભારે ભીડ જામી છે

જિંદગીભર કણસતા રહ્યા તો આંગણે કોઈ પણ ન દેખાયું
શ્વાસ પૂરા થતાં જ પલભરમાં કેટલી ભારે ભીડ જામી છે

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી... ’માંથી.

તે ગલીના રહી!

દિલ મહીં કો' ખુશી કે ગમી ના રહી
જીવવા જેવી આ જિંદગી ના રહી

શું કરું આ વસંતોને હું શું કરું
ફૂલમાં રંગ-બૂ તાજગી ના રહી

કોણ કરશે હવે દૂર અંધારને
દીપકો તો જલે, રોશની ના રહી

જ્યારથી ચૂહેરો ખુલ્લો થયો આપનો
ચાંદ પણ ના રહ્યો, ચાંદની ના રહી

ભવ્ય મસ્જિદ ને ઊંચા મિનારા બધે
સાચી જેને કહો બંદગી ના રહી

તોબા તોબા ફક્ત જીભ પર રૂહી ગયું
આંસુભીની કોઈ આંખડી ના રહી

ગામ ચારે તરફ વિસ્તરી તો ગયું
જ્યાં રમ્યા આપણે તે ગલી ના રહી

દાયકા એકમાં શું નું શું થઈ ગયું
છાપરી ના રહી, મોંઘલી* ના રહી

કેટલી ગૂંચ એમાં પડી ગઈ જુઓ
આ સંબંધો મહીં સાદગી ના રહી

આપણે જેમની ખૂબ રાખી 'મહેક'
તેમને આપણી લાગણી ના રહી

* ગામને છોડે ઘટાદાર લીમડાના શીતળ છાંયડા નીચે છાપરીમાં રહેતી હતી તે મારાજ ગામની એક પ્રેમદીવાની ભીલડી ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ "આસથી પરબ સુધી..." માંથી.

તે ગામ શોધું છું...

તે ઠાઠમાઠ, તે મસ્તી, દમામ શોધું છું
તે ડાયરો, તે ડહેલો, તે ગામ શોધું છું

અજબનો કેફ, ગજબની હતી એ મૂહેફિલો
ભલે હો ખાલી, હું દરબારી જામ શોધું છું

સમયની રેતમાં ખોવાયાં છે ઘણાં નામો
જડે તો એક ફક્ત તારૂં નામ શોધું છું

મળે તો સા'દી કે રૂમી સમા કો સંત મળે
અબુ હનીફના જેવા ઈમામ શોધું છું

જે આવી નાયતી દાદાની વારતાઓમાં
હું આંખ મીચી તે પરીઓનાં ધામ શોધું છું

તે કંકરી, તે ગગરિયા, કૂવાનો તે કાંઠો
તે બંસરી, હું તે રાધા, તે શ્યામ શોધું છું

તું શોધે મંદિરોમાં, જઈને તીર્થધામોમાં
હું ઝૂંપડીમાં સુદામાની રામ શોધું છું

ભીતરમાં હણહણી રહ્યા છે તેજ ઘોડાઓ
જે નાથે એમને હું તે લગામ શોધું છું

શુકન છે સારા 'મહેક' કંઈ નવું જ અવતરશે
કલમ છે હાથમાં, તાજા કલામ શોધું છું

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી...’માંથી.

ઈશ્કની આગ...

એક ચિનગારી હથેળીમાં પ્રજળતી રાખો
ઈશ્કની આગ હૃદય માંહે સળગતી રાખો

અશ્રુભીની કે પછી સ્નેહ નીતરતી રાખો
આંખને એની પ્રતીક્ષામાં પલકતી રાખો

શોધમાં એની રઝળવાની મજા જુદી છે
ખ્યાસને રણ મહી કાયમની રઝળતી રાખો

ઝીલવી હોય જો તસ્વીર યારની એમાં
આરસી દિલની સદા સાફ ચળકતી રાખો

શક્ય છે ના મળે આવો પછી અવસર તમને
વ્યાલ વરસાવો ને પ્રિયાને પલળતી રાખો

બંધ થઈ જાય પછી છોને બધાં મયખાનાં
ખ્યાલીઓ મયની નયન માંથી છલકતી રાખો

રાખવું હોય ઘબકતું જો 'મહેક' જીવનને
કોઈની યાદને દિલ માંહે ઘબકતી રાખો

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ "ખ્યાસથી પરબ સુધી..."માંથી.

હું છું ને તું છે...

નથી નામ કે ઠામ, હું છું ને તું છે
થયો હું તો ગુમનામ, હું છું ને તું છે

સમય પણ જુઓ કેવો થંભી ગયો છે
નથી સુબ્હ કે શામ, હું છું ને તું છે

ન છે ભાન ખુદનું કે બીજા કશાનું
નથી યાદ પણ નામ, હું છું ને તું છે

મળ્યો છે મિલનનો આ મોકો મજાનો
જે હો દઈ દે પયગામ, હું છું ને તું છે

કહેવું જે હો તે ભલે લોક ફહેતા
ભલે થાઉં બદનામ, હું છું ને તું છે

તને હું નિહાળું, મને તું નિહાળે
હવે બીજું શું કામ, હું છું ને તું છે

છતાં પણ નશામાં હું ડૂબી રહ્યો છું
ભલે ખાલી છે જામ, હું છું ને તું છે

થયો અંતે રઝળાટ પૂરો જીવનનો
પહોંચ્યો છું નિજ ધામ, હું છું ને તું છે

અહીંથી હવે ક્યાંય જાવું નથી કે
છે અંતિમ આ વિશ્રામ, હું છું ને તું છે

ખરું એન આજે જ પડ્યું છે દિલને
'મહેક'ને છે આરામ, હું છું ને તું છે

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પાસથી પરબ સુધી...”માંથી.

જિંદગીની ચાર ઘડી...

જિંદગીની ચાર ઘડી, એ રીતે જીવી લઈશું
બે ઘડી હસી લઈશું, બે ઘડી રડી લઈશું

બે દિવસ તમન્નામાં, બાકી બે પ્રતીક્ષામાં
બાદશા ઝંફર માફક, આહ પણ ભરી લઈશું

નફરતોની નગરીમાં, પ્રેમ ગીત ગાવું છે
ભરબજારે મજનૂ થઈ, તું જ તું કરી લઈશું

બોજ વાસ્તવિકતાનો, થઈ જશે અસહ્ય જ્યારે
આંખ બે ઘડી મીંચી, સ્વપ્નમાં સરી લઈશું

હો કિનારા પર આંધી, કે પછી હો મઝઘારે
નામ આપનું લઈને, સાગરો તરી લઈશું

નામ ઠામ ના પૂછો, ઓળખી તમે લેશો
મૂહેફિલે ‘મહેક’ થઈને, જ્યારે મઘમઘી લઈશું

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “પ્યાસથી પરબ સુધી...’માંથી.

દરિયાથી દિલ્લગી છે તો...

દરિયાથી દિલ્લગી છે તો દિલને ડુબાડશું
મોતી મળે કે ના મળે ડૂબકી લગાવશું

છે ઘરની ઈટ ઈટ ઉપર આપની કૃપા
ક્યાં ક્યાં તમારા નામની તકતી લગાડશું

દર્પણની સામે આવીને ઊભા રહી ગયા
કઈ રીતે આપણે હવે ચૂંદેરો છૂપાવશું

છે ભલભલાના કાંડા અહીં તો કપાયેલાં
ઝાલીને કોની આંગળી મેળામાં મૂંહાલશું

આ મોત મોત ક્યાં છે કે માતમ મનાવીએ
એના મિલનની તક મળી, ખુશીઓ મનાવશું

સંબંધ મૃગજળોથી હવે ના રહ્યો ‘મહેક’
ઝાકળ જમા કરી હવે હોઠો ભીંજાવશું

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “ધ્યાસથી પરબ સુધી...’માંથી.
આ ગઝલને ગઝલગાયકો રિપભ મહેતા અને ગાયત્રી ભટ્ટનો કંઠ મળ્યો છે
અને તેમની “અદબ” નામની ઑડિઓ કસેટમાં સ્થાન મળ્યું છે.

મયકદાને છોડી દે!

ક્યાં કહું છું બધાને છોડી દે
આ તથાને, તમાને છોડી દે

કાન ફૂટયા સુણી સુણી જેને
વાયજોને, કથાને છોડી દે

દિલને શણગાર સદ્ગુણોથી તું
તસબી, તિલક, જટાને છોડી દે

પ્રેમના ઢાઈ અક્ષરોને પઢ
પોથી, પંડિત, પ્રથાને છોડી દે

મુફલિસીનો ય તો અનુભવ કર
માલ-મિલકત, મતાને છોડી દે

આંખથી ટપકે જે સુરા તે પી
સાકીને, મયકદાને છોડી દે

હાથ મોજાંઓનો તું પકડી લે
નાવને, નાખુદાને છોડી દે

એમને જે ગમે તે વૂહાલું કર
નિજ ગમા અણગમાને છોડી દે

વાત માની લે દિલની આજ ‘મહેક’
તર્કને, શું ને શા ને છોડી દે

ત્રીજા ગઝલસંગ્રહ “ધ્યાસથી પરબ સુધી...”માંથી.

આંધળા અસવાર!

તેથી જ ખુલ્લું મૂકી દીધું દ્વાર છે અહીં
આવન દુઃખોની દિલમાં લગાતાર છે અહીં

હે જીવ! લે આ મિત્ર તો નાદાન નીકળ્યા
સારું થયું કે શત્રુ સમજદાર છે અહીં

મળતા રહે મળીને વળી મારતા રહે
ફહેવાને તો આ લોક મિલનસાર છે અહીં

કોના તરફ બતાવ આ ચીંધીશું આંગળી
કે આપણે બધા જ ગુનેગાર છે અહીં

છે તેજ અશ્વ જેવી આ ઈચ્છાઓ આપણી
ને આપણે તો આંધળા અસવાર છે અહીં

જોજે કે જોતજોતામાં પરદો પડી જશે
આ જિંદગીનો ખેલ ઘડીવાર છે અહીં

જે દિનથી તારી યાદના દીવા બુઝી ગયા
સૂરજ તો ઊગે રોજ પણ અંધાર છે અહીં

તરસી રહ્યા છે લોક આ મૃગજળના મુલ્કમાં
ચોમેર ધ્યાસ ધ્યાસના પોકાર છે અહીં

તારી જ કૃપાઓના તરાપે તરી જશું
જોકે ગુનાહનો તો ઘણો ભાર છે અહીં

ડૂબ્યા વિના તો ધ્યાસ બુઝાશે નહીં ‘મહેક’
આવો અહીં જ ડૂબીએ, મઝદાર છે અહીં

અજબ છે આ દુનિયા...

અજબ છે આ દુનિયા, અજબ દુનિયાદારી
ન થઈ કોઈની, ના થશે તારી મારી

ઘડીભર તો લાગે કે થઈ ગઈ તમારી
દગો અંતે દેશે, છે દુનિયા ઠગારી

રમત એવી માંડે કે પોતે જ જીતે
અહીં ભલભલા પણ ગયા બાજી હારી

અજબ ખેલ માંડી નચાવે છે સૌને
અહીં માનવી માંકડાં, એ મદારી

અહીં જેણે પણ ખ્વાહિશોને વધારી
પછી સમજો એની ગુલામી સ્વીકારી

બધું હોય પણ સાથ આવે કશું ના
સિકંદરની પણ ખાલી ગઈ છે સવારી

સમજદારને તો ઈશારો છે કાફી
'મહેક' રૂહેજે અહીંયાં તું સમજી વિચારી

બંધન ન જોઈએ...

બંધન ન જોઈએ, કોઈ વળગણ ન જોઈએ
હૈયા ઉપર હવે કોઈ ભારણ ન જોઈએ

હમણાં જ મુક્ત એની અસરથી થયો છું હું
કાજલ ભરેલી આંખનાં કામણ ન જોઈએ

રૂહેવા દે તું કરવાનું ખુલાસા ઓ બેવફા
મારું નસીબ સમજું છું, કારણ ન જોઈએ

પોષ્યા કરે જે વહેમ, અભિમાન, અહમને
લઈ લો અમારી સામેથી, દર્પણ ન જોઈએ

જેમાં ન પ્રેમ હો, ન કરુણા હો, સત્ય હો
એવી ખુદા જીવનમાં કોઈ ક્ષણ ન જોઈએ

સમજી હું લઈશ મારી રીતે વાત એમની
દીવાનગીનો સાથ છે, ડહાપણ ન જોઈએ

દીવાનગીમાં કર્યું નથી જેણે તાર તાર
એવા કોઈ ફકીર નું પ્હેરણ ન જોઈએ

સંબંધ જે તડ દઈને તૂટી જાય સહજમાં
રહેવા દે એવું કાયનું વાસણ ન જોઈએ

મહેંદીના રંગ જેમ ઊડી જાય જે ‘મહેક’
એવી સગાઈ, એવું કો સગપણ ન જોઈએ

દુનિયા મળે કે ના મળે

દુનિયા મળે કે ના મળે ક્યાં એ સવાલ છે
હો ખાલી હાથ તોયે ફકીરો તો ન્યાલ છે

મારી જ હયાતી અને એમાં ન હું રહ્યો
ખાલી થતા રહેવાની અદભૂત મિસાલ છે

કેવું લચી રહ્યું છે જીવનખેત લીલુંછમ્મ
નીંદણ જે એકઘાડું કર્યું તેનો ફાલ છે

દેખાય છે, સંભળાય છે, સમજાય છે બધું
એની જ કૃપાદષ્ટિનો આ તો કમાલ છે

છે લોક શું નફરતના નશામાં આ શહેરના
આંખો બઘાની કેમ અહીં લાલ લાલ છે

ઘરમાં તો દિલને મળતું હતું ચેન બે ઘડી
ક્યાં જઈશું કે એ ઘર તો હવે પાયમાલ છે

બસ એટલું જ યાદ છે આંખો મળી હતી
બસ ત્યારથી જ આવા ‘મહેક’ના તો હાલ છે

આ શેની છે મારામારી

આ શેની છે મારામારી, આ કેમ સબંધો બગડે છે
ના ઘર તારું, ના ઘર મારું, શું કામ ભલા તું ઝઘડે છે

ના મિત્ર રહ્યા, ના સંબંધી, દુઃખ આવ્યું તો સૌ દૂર થયા
આ તો છે ફકીરોની જ દુઆ કે કામ અમારું ગબડે છે

પૂછો તો સહી આ સામે જે દેખાય ગલી તે કોની છે
આ કેમ બદન ઘૂજી રહ્યું, આ કેમ કદમ પણ લથડે છે

આ કેવા પાગલ છે લોકો કે મુજને પાગલ સમજે છે
શેરીનાકે ઊભો ઊભો એક સાંઈ મનોમન બબડે છે

હે ન્યાયની વાતો કરનારા દંભીઓ જરા ઈન્સાફ કરો
નિર્દોષ બિચારી કીડીને એક હાથી પગથી ચગડે છે

હર એક વળાંકે રોશન છે ઝગમગ ઝગમગ દીવા તોયે
અજવાળાનો અંધાપો લઈ આ માણસ જ્યાં ત્યાં રખડે છે

હું છું, હું છું ક્ષેતા રૂહેશો તો દ્વાર કદી પણ નહિ ઉઘડે
એ દ્વાર ફકત તૂ હી તૂની ચાવીથી ‘મહેકજી’ ઉઘડે છે

તે સ્વજન ક્યાં ગયું...

તારલાઓથી ઝગમગ થતું જે હતું, તે ગગન ક્યાં ગયું, તે ગગન ક્યાં ગયું
ચાંદની જેમ નિત જે ચમકતું હતું, તે વદન ક્યાં ગયું, તે વદન ક્યાં ગયું

કેવી રાતો સુહાની હતી યાદ છે, કેવી વાતો મજાની હતી યાદ છે
એક સાથે જ હૈયાં ઘડકતાં હતાં, તે મિલન ક્યાં ગયું, તે મિલન ક્યાં ગયું

નીરુ નાચે ને હરભાય નિરંજના, ગીત દર્દીલું વીણા સુણાવે અને
બાહુમાં મૂહેબૂબા આવી બીડાય જાય, તે સપન ક્યાં ગયું, તે સપન ક્યાં ગયું

ખેતરે ગીત લણનારીનું ગુંજતું, આમ્રકુંજે ટહૂકતી હતી કોયલો
મોગરાને ચમેલીથી મઘમઘ હતું, તે ચમન ક્યાં ગયું, તે ચમન ક્યાં ગયું

ના હવે પ્રેમ કે ભાઈચારો અહીં, સત્યનું કે દયાનું તો નામ જ નથી
રામનું, બુદ્ધનું, ગાંધીનું જે હતું, તે વતન ક્યાં ગયું, તે વતન ક્યાં ગયું

કેમ ખુશબોની તમને જરૂરત પડી, કેમ અત્તર લગાડો છો મૃતદેહને
નેકીઓથી જ મરનારની મહેકતું, તે કફન ક્યાં ગયું, તે કફન ક્યાં ગયું

દોસ્ત દુશ્મનમાં કોઈ તફાવત નથી, આપણાં સૌ પરાયાં થયાં છે ‘મહેક’
દુઃખમાં દેતું હતું જે દિલાસો સદા, તે સ્વજન ક્યાં ગયું, તે સ્વજન ક્યાં ગયું

કારણ વિના ઉદાસ છે

કારણ વિના ઉદાસ છે, મૂંઝાઈ રહ્યું છે
મન કોણ જાણે કેમ વલોવાઈ રહ્યું છે

વર્ષોના ઈતેજાર પછી તક મળી છે આજ
હેયું ભરાયેલું હતું, ઠલવાઈ રહ્યું છે

રેતી તળે દટાઈ ગઈ સઘળી નિશાનીઓ
એક આપનું પગલું છે જે સચવાઈ રહ્યું છે

સૌ રેશમી લિબાસોના લીરા ઊડી ગયા
એક ફાટલું પૂહરણ છે જે લહેરાઈ રહ્યું છે

નીરખી રહ્યો છું પાણીમાં પરપોટા ક્યારનો
જીવન છે બુદ્ધબુદ્ધા સમું, સમજાઈ રહ્યું છે

પડદો પડે એ પહેલાં નિહાળી લો મન ભરી
સૌંદર્ય આંખ સામે જે દેખાઈ રહ્યું છે

રસ પીવામાં જલ્દી કરે ભમરાને કહી દો
આ ફૂલ કમળનું હવે બીડાઈ રહ્યું છે

લાગે છે બેઉ છેડેથી સળગી રહી ‘મહેક’
અસ્તિત્વ મીણબત્તીનું ટૂંકાઈ રહ્યું છે

નમ બની જા

આદમી છે તું, તો સાચા અર્થમાં આદમ બની જા
માટીથી નિસબત છે, માટી જેમ તું પણ નમ બની જા

સાથમાં 'હું'નું વજન લઈને તો ડૂબી જઈશ તું
જો તરી જાવું હો તો પહેલાં તું ખાલીખમ બની જા

છોડ શબ્દોનો આ કોલાહલ ને ચૂપ થઈ જા હવે તું
હોય સાંભળવો જો પગરવ તો પછી મોઘમ બની જા

એ ભલે ફૂંકે બધેબધ નફરતોના વાયરાઓ
તું પવન શીતળ બનીને પ્યારની મોસમ બની જા

કામ આવે તું બીજાના એય 'સદકો' છે 'મહેક'
ફૂલના ચૂંદરાઓ ઘોવા કાજ તું શબનમ બની જા

પ્રેમ, બસ પ્રેમ...

પ્રેમ, બસ પ્રેમ તું કરી તો જો
પ્રેમ ખાતર જીવી, મરી તો જો

હું ય ઓગળશે, તું ય ઓગળશે
પ્રેમનું તાપણું કરી તો જો

માર્ગમાં ક્યાંય તું ન અટવાશે
પ્રેમને સાથે લઈ ફરી તો જો

કોઈ સીમા નહીં નડે તુજને
પ્રેમ થઈને તું વિસ્તરી તો જો

એ કદી પણ દગો નહીં દેશે
પ્રેમની દોસ્તી કરી તો જો

કંઈક જુદી જ એની મસ્તી છે
પ્રેમરસ ખાલીમાં ભરી તો જો

કંટકો પણ ગુલાબ થઈ જાશે
પ્રેમનો સ્પર્શ તું કરી તો જો

ઝેર પણ થઈ જશે ‘મહેક’ અમૃત
પ્રેમથી હોઠે તું ધરી તો જો

સપનમાં સરવાનું

વાડીઓ, ડુંગરોમાં ભમવાનું
થઈ કવિ કલ્પનામાં રમવાનું

રૂબરૂ શક્ય ક્યાં છે મળવાનું
આંખ મીચી સપનમાં સરવાનું

રોજ જીવીને રોજ મરવાનું
હા, પછી મોતથી શું ડરવાનું

લ્યો આ સામે તો ઘૂઘવે દરિયો
આપણે તો ભૂલ્યા છે તરવાનું

જીવવું ‘પુલ સિરાત’ જેવું છે
ડગલું સમજી વિચારી ભરવાનું

રાખજો યાદ ક્યાંથી નીકળ્યા’તા
અંતે સૌએ છે પાછા વળવાનું

ખિસ્સાં હોતાં નથી કફનમાં ‘મહેક’
છે નકામું આ ખિસ્સાં ભરવાનું

ધ્યાલો ભર્યા વિના

મસ્તીમાં ચૂર, જામને હોઠે ઘર્યા વિના
મદહોશ થઈ ગયા અમે ધ્યાલો ભર્યા વિના

એણે જો ઊંચકયા તો અમે પીંછું થઈ ગયા
પહોંચી ગયા કિનારે સમંદર તર્યા વિના

હા, એજ કામચાબ થયા ઈમ્તિહાનમાં
કૂદી પડયા જે આગમાં સૂહેજે ડર્યા વિના

પહેલાં બધાંય આભૂષણોને ઉતારી નાંખ
નવપલ્લવિત થતાં નથી વૃક્ષો ભર્યા વિના

એમાં ગજબની ચેતના કૂંકાશે એ પછી
પહેલાં તું લાશ જેવો બની જા મર્યા વિના

એની કદીક એવી પણ થઈ છે કૃપા ‘મહેક’
કે માલામાલ થઈ ગયા કંઈ પણ કર્યા વિના

કંકર નીકળે

દોરા-ધાગા, જાદુ-મંતર નીકળે
સાતસો છયાશીનું જંતર નીકળે

ઘર તળે ઉપર કરી નાંખો અને
વૂહેમના ઘરમાંથી ઉદર નીકળે

પટ ઘૂંઘટના ખોલવાની છે શરત
હા, પછી એક ચૂહેરો સુંદર નીકળે

બૂહાર શોધી શોધીને થાકો અને
દિલરૂબા તો ઘરની અંદર નીકળે

તો જ હું માનું કે ઘર ખાલી થયું
બૂહાર પૂરેપૂરા પંદર નીકળે

ઘૂર્ત સમજી જેને રહેંસી નાંખશો
શમ્સ જેવા કો કલંદર નીકળે

લઈ ભરેલી ઝોળી ચાલ્યા સાંઈ તો
હાથ ખાલી લઈ સિકંદર નીકળે

જેને સમજો જિંદગીભરની કમાઈ
પોટલી ખોલોને કંકર નીકળે

ક્યાં ‘મહેક’ જઈશું બુઝાવા પ્યાસને
પ્યાસ લઈ જ્યાં ખુદ સમંદર નીકળે

આપણે મીરા...

આપણે મીરા, પ્રભુની આપણા પર મૂંહેર છે
છોને સામે પ્યાલો ને પ્યાલામાં કાતિલ ઝેર છે

જા, ન જોઈ હોય મસ્તી તેં ફકીરોની તો જો
હાથ ખાલી, ખિસ્સાં ખાલી, તો ય લીલાલૂહેર છે

થઈને ભારેખમ ફરે છે લઈ અહમનાં પોટલાં
આમ તો આ માનવી માટીનો ખાલી ઢેર છે

એજ તો પુદને ઘડેલી રહ્યો ઊંડી ખાઈમાં
કોણ જાણે માનવીને કેમ નિજથી વેર છે

એટલે તો ક્યારનો મૂંઝાઉં છું હું એકલો
હું તો ગામડિયો ને મારી સામે મોઢું શહેર છે

તું ફિકર ના કર 'મહેક' કે લોક શું કહેશે હવે
માટીના ચૂલા બધા જાણે છે ઘેરેઘેર છે

બધું તારું જ છે

ક્યાં કહું છું કે બધું મારું જ છે
જે બધું છે એ બધું તારું જ છે

તેં ભર્યો ખોબો તે મીઠો થઈ ગયો
પાણી આ દરિયાનું તો ખારું જ છે

છે વતનની ઘૂળનો અહીંયાં અભાવ
બાકી તો અહીંયાં બધું સારું જ છે

જીભમાં મારી ભરે છે એ મીઠાશ
નામ પણ તારું મને ખારું જ છે

‘દેવે ના દેવે સભી કા હો ભલા’
સાંઈનું તો કામ ભૈ ન્યારું જ છે

હા, ‘મહેક’ છૂટી જશું આ કેદથી
મોત એક સુંદર છટકબારું જ છે

કોણ માનશે

એક કૂંકથી મળી છે શિક્ષા, કોણ માનશે
લાગી ન કામ જ્યાં કો' દવા, કોણ માનશે

એ તોય માલદારની માફક જીવી ગયા
પાસે હતો ન માલ, મતા, કોણ માનશે

ને સ્હેજમાં તો જાણે ગઝલ જેવું થઈ ગયું
કરતો રહ્યો હું ગા લ લ ગા, કોણ માનશે

ખાલીપો વિસ્તરે છે, ન લાગે છે દિલ અહીં
છે એજ ઘર ને એજ જગા, કોણ માનશે

આ હોઠ જે યૌવનમાં તેં ચૂમ્યા'તા એકવાર
તારી કસમ હજી છે ભીના, કોણ માનશે

તિરછી નજરની છે હજી બાકી અસર 'મહેક'
તેથી જ તો છે આવી દશા, કોણ માનશે

ફાવી નહીં શકો

નિજને ફરેબ એ રીતે આપી નહીં શકો
અંતરનો છે અવાજ દબાવી નહીં શકો

જો હોય દાવાનળ તો બુઝાવી શકાય છે
આ તો છે પ્રેમ તણખો, બુઝાવી નહીં શકો

ભીંજાઈશું તો સ્નેહના વરસાદથી અમે
બીજા કશાથી અમને ભીંજાવી નહીં શકો

સઘળો ઉતારી ભાર તણખલું બન્યા છીએ
મઝઘારમાં કે કાંઠે ડુબાડી નહીં શકો

ગૌતમની જેમ ઘેરથી નીકળી પડ્યા છીએ
પાછા હવે એ રાહથી વાળી નહીં શકો

આરંભથી તે અંત સુધીની આ દોડધામ
બે ગજ જમીનથી વધુ પામી નહીં શકો

પાલવ ‘મહેક’ એમનો પકડીને રાખજો
છૂટી જશે તો ક્યાંય પણ ફાવી નહીં શકો

આ છે તારી મે'રબાની...

આ છે તારી મે'રબાની, કે હરું છું હું ફરું છું
હું દિવસ ઊગે જીવું છું, ઢળે રાત ને મરું છું

કે તું થાય મુજથી રાજી, તેં કહ્યું તે હું કરું છું
હું સૂરજ ઢળે નમું છું, ને પરોઢે કરગરું છું

ભલે પહાડ સમ હો મોજાં, મેં તજી દીઘી છે નૌકા
મને લઈ જશે કિનારે, જે તરાપે હું તરું છું

હતી દિલમાં ભીડ ઝાઝી, હતી આવજા ક્ષણેક્ષણ
કરી દિલને સાવ ખાલી, તને યાદ હું કરું છું

જે દિવસથી ખોફ તારો, થયો દિલ મહીં છે પેદા
હું થયો છું સાવ નિર્ભય, ન કશાથી પણ ડરું છું

એ પછી ન કેમ મહેકે, અસ્તિત્વ મારું નિશદિન
તારા નામની જ ખુશબો હરેક શ્વાસમાં ભરું છું

દુનિયા તો ઠગારી છે!

ઝઘડવું આમ નાહકનું એ ક્યાં તારી કે મારી છે
ઠગે સૌને ભલા માણસ આ દુનિયા તો ઠગારી છે

અમે તો પ્રેમ અગ્નિમાં તપીને ખૂબ સૂકાયા
કહે છે લોક અમને કો અદેખે મૂઠ મારી છે

કદી તૂટી ગઈ ડાળી, કદી સળગી ગયો માળો
ચમનમાં આપણે માથે મુસીબત એકધારી છે

ફસાયા છે હવે તો આપણે નાચે જ છૂટકો છે
તમાશો માંડશે, આ આપણી લાલચ મદારી છે

દિશાઓ ઝળહળી ઊઠી, હવાઓ મધમધી ઊઠી
બધા કહે છે 'મહેક'ની આ તરફ આવે સવારી છે

સાવધાની લઈને આવ્યો છું

અજબ તારી ગલીની હું નિશાની લઈને આવ્યો છું
બુદાની ભેટ છે આ જિંદગાની લઈને આવ્યો છું

તમે પૂછી રહ્યા છો તો બતાવું મારી ઓળખ હું
છું આદમ પુત્ર ઊંચી ખાનદાની લઈને આવ્યો છું

અહીં છે ઠોકરો ડગલે ને પગલે સાવ સાચું છે
બુદાનો છે શુકર હું સાવધાની લઈને આવ્યો છું

ન પૂછો કઈ રીતે પહોંચી ગયો પ્રિતમની પાસે હું
કવિ છું હું સવારી કલ્પનાની લઈને આવ્યો છું

જલાવી દે પતંગા જેમ તું મુજને જલાવી દે
દ્વંદ્વમાં ભાવના હું તો ફનાની લઈને આવ્યો છું

ગયા રૂઠી એ મારા મહેરબાનો તો ભલે રૂઠે
બુદાની હું તો મોટી મહેરબાની લઈને આવ્યો છું

ઘડીમાં ફૂલવું, ફૂટી જવું, ગુમનામ થઈ જાવું
જીવન શું છે? હકીકત બુદબુદાની લઈને આવ્યો છું

યમનમાં દોસ્તી રાખી છે ફૂલોથી હંમેશાં મેં
'મહેક' તેથી યમેલી મોગરાની લઈને આવ્યો છું

હવે તો ક્યાં ભરોસો છે?

ગગન જેવા ગગનનો પણ હવે તો ક્યાં ભરોસો છે
ચમન જેવા ચમનનો પણ હવે તો ક્યાં ભરોસો છે

ભરી લો ઘૂળ માથામાં અને તૈયાર થઈ બેસો
વતન જેવા વતનનો પણ હવે તો ક્યાં ભરોસો છે

થશે ભીનાં તો દિલની વાતને ખુલ્લી કરી દેશે
નયન જેવાં નયનનો પણ હવે તો ક્યાં ભરોસો છે

બતાવે જ્યાં છલકતા સાગરો ત્યાં ઝાંઝવાં નીકળે
સપન જેવા સપનનો પણ હવે તો ક્યાં ભરોસો છે

કદી ડુંગર, કદી વાડી, કદી ખાડીમાં ભટકાવે
કવન જેવા કવનનો પણ હવે તો ક્યાં ભરોસો છે

ઊડી જાયે ‘મહેક’ જે ઓસ બિંદુ જેમ તડકામાં
સ્વજન જેવા સ્વજનનો પણ હવે તો ક્યાં ભરોસો છે

જળની ખરી મીઠાશ...

સંગત બપોરે વહેતા કો ઝરણાની જોઈએ
માળામાં હૂંફ પંખીને તરણાની જોઈએ

સૂરજ ભલેને ગ્રીષ્મનો માથા ઉપર તપે
દિલમાં પ્રતીક્ષા શ્રાવણી વર્ષાની જોઈએ

એના અવાજનું ભલે અજવાળું ના રહ્યું
ઝાંખી તો ઝાંખી રોશની પડવાની જોઈએ

ક્યારેય ના ઓળંગે કિનારાઓ જોઈ લો
મર્યાદા વહેવારમાં દરિયાની જોઈએ

નીકળી પડ્યા છો આમ તમે કોની શોધમાં
રેહબર નહીં તો માહિતી રસ્તાની જોઈએ

જળની ખરી મીઠાશ ‘મહેક’ માણવી હો તો
તૃષ્ણા પ્રખર ને તેય તો સહરાની જોઈએ

મૃગજળનું મયખાનું...

એક મુસાફરખાનું છે
આવન જાવન બ્હાનું છે

મોત વગર ના છૂટકારો
દુનિયા કેદીખાનું છે

ગાંડાતૂર ફરે છે લોક
જાણે પાગલખાનું છે

ચારે બાજુ આગ બળે
દુનિયા દોઝખાનું છે

દરવાજે ઊભું છે કોણ?
તેડું આવ્યું ક્યાંનું છે?

નહિ માને એ નહિ માને
દિલ મારું દીવાનું છે

કીડીને કણ, હાથીને મણ
કોનું લંગરખાનું છે

ખાસ નહીં બુઝાય 'મહેક'
મૃગજળનું મયખાનું છે

સામાન સો બરસ કા...

પડ્ડરિપુને કાઢવા છે નીકળ્યા
આત્મને અજવાળવા છે નીકળ્યા

ઝૂંપડીમાં સાંઈની દીવા બળે
તેજ:પુંજને પામવા છે નીકળ્યા

અન્યનું કદ માપતા રહ્યા સદા
આજ નિજ કદ માપવા છે નીકળ્યા

એટલા ડાઘા પડ્યા છે વસ્ત્રમાં
અશ્રુમાં ઝબકોળવા છે નીકળ્યા

કો' ફકીરનું ફાટલું પૂહેરણ મળે
તાણા વાણા શોધવા છે નીકળ્યા

પ્રેમ કુંડાળું હવે મોટું કરી
માનવીને ચાહવા છે નીકળ્યા

સો વરસનો પીઠ પર સામાન લઈ
એક મજલ સૌ કાપવા છે નીકળ્યા

ક્યાંક તો સંતોષનું ઝરણું મળે
યુગ-તરસને ઠારવા છે નીકળ્યા

ટોપલો માથે મૂકી આજે 'મહેક'
ખ્વાહિશોને દાટવા છે નીકળ્યા

કાફિયા વહેંચાય છે

ખાલીપો ઘરની દીવાલો પર હવે લીંપાય છે
બારીઓ, ભીંતોને પણ તનહાઈ કોરી ખાય છે

ભર્યુંભાદર્યું હતું ઘર સાવ સૂનું થઈ ગયું
ના હવે ચકલાંની ચીં ચીં પણ અહીં સંભળાય છે

બોજ દુનિયાભરનાં દર્દોનો સહી લે છે આ દિલ
એક તારું દર્દ એવું છે જે ના સૂહેવાય છે

રાતદિન એ તો ઝમે છે પળમાં ખાલી થઈ જશે
આ ઘડો હમણાં ભરેલો તમને જે દેખાય છે

કોઈ દિ' ભૂખ્યાજનોની ઝૂંપડીમાં જઈને જો
પેટ ઉપર પથ્થરો કેવી રીતે બંધાય છે

રેત-આંધીઓય ભૂંસી ના શકી જેને કદી
રણવચાળે એમનાં પગલાં હજી સચવાય છે

છોકરાં સાથે 'મહેક' દોડી જા તું પણ લૂંટવા
શાયરોની મૂહેફિલોમાં કાફિયા વહેંચાય છે

પ્રેમનો પાઠ...

પાઠ્ય પુસ્તકમાં તેથી પૂહેલો છે
પ્રેમનો પાઠ સૌથી સૂહેલો છે

કઈ રીતે બિંબ ઝીલશું એમાં
આ અરીસો તો સાવ મેલો છે

ભીતરે હોય પણ એ ઘોળોબખ
બૂહારથી લાગે મેલોઘેલો છે

એ સમજવું કઠિન છે આજે તો
કોણ મુરશિદ ને કોણ ચેલો છે?

કેમ આ નાત-જાતના ભેદો?
સૌનો એક જ તો વંશ-વેલો છે

ગામમાં દિલ હવે ન લાગે છે
ના તે દરબાર, ના તે ડૂહેલો છે

હા, ‘મહેક’ સાવધાન થઈ જાઓ
પગ તળે આવી ગ્યો આ રેલો છે

લાખ વાતોનો ગમ છે

બતાવું તને શું કે ક્યાં ક્યાં જખમ છે
છે દિલ ચાળણી ને કલેજે વરમ છે

સતત આ ઉદાસીનું છે એ જ કારણ
છે દિલ એક ને લાખ વાતોનો ગમ છે

હરીફોમાં નીકળી હશે વાત તારી
છે મેહફિલમાં ચર્ચા ને ગરમાગરમ છે

દગો આમ દેશો ન હે આંગળીઓ
હજી એમની ઝુલ્ફના બાકી ખમ છે

આ બે આંખ પણ કામ ના લાગશે કે-
આ બે આંખની પણ હવે ક્યાં શરમ છે

ન રેહમાન મળશે કે ના રામ મળશે
ધમાલો વધુ છે ને ઓછો ધરમ છે

ફિકર શી 'મહેક' મે'રબાનો જો રૂઠે
ખુદા મે'રબાં છે, ખુદાનો કરમ છે

આ દુનિયા ગમી મને!

છોને મળી છે ચાર દિ'ની જિંદગી મને
છું ખુશનસીબ તારી મળી દોસ્તી મને

જે આવતાં ઉછળતું હતું કેટલું આ દિલ
શોધું છું પણ હવે ન જડે તે ગલી મને

એક એક કરી વિદાય થયા સૌ પરિચિતો
આ ઘર, આ ગામ લાગે હવે અજનબી મને

જ્યાં જોઉં આપની જ નિશાની હતી બધે
એક જ એ કારણે તો આ દુનિયા ગમી મને

એના ભરોસે તો ઘણી ખાધી છે ઠોકરો
એ રસ્તે કામ લાગી નથી રોશની મને

તારા મિલનની આશમાં હું ખુશખુશાલ છું
છોને મળે ન એક પણ બીજી ખુશી મને

એમાં મળે છે દિલને ગજબ શાંતિ 'મહેક'
વહાલી છે એની યાદ અને બંદગી મને

ચાલતા થવાનું છે

નામ બદનામ નાખુદાનું છે
જલપ્રલયનું કદી હવાનું છે

નિજના પાપે જ રૂબી ગઈ વસતી
આ સુનામી તો એક બહાનું છે

ચાલ કરીએ કસોટી તોબાની
બારણું ખુલ્લું મયકદાનું છે

એક તારો જ સિક્કો ચાલે છે
મૂલ્ય બીજું તો ક્યાં કશાનું છે

એ જ ભૂલી ગયા છે સૌ અહીંયાં
ક્યાંથી આવ્યા ને ક્યાં જવાનું છે

ના એ તારું છે, ના એ મારું છે
છે વિસામાનું ઘર, બધાનું છે

બે ઘડી તું ય થોભી લે અહીંયાં
હા પછી ચાલતા થવાનું છે

થઈને તૈયાર બેસી જાઓ ‘મહેક’
તેડું આવી રહ્યું કજાનું છે

નામ તારું...

મત્લામાં નામ તારું, મક્તામાં નામ તારું
મારી ગઝલના હર એક મિસરામાં નામ તારું

ચકચક અને ચીંચીંમાં, કોયલના કંઠમાં પણ
ટહુકે છે મોરલાઓ, ટહુકામાં નામ તારું

ગિરજાના ઘંટનાદો, આઠે પ્રહર અઝાનો
ખીણો મહીંથી ઊઠતા પડઘામાં નામ તારું

તારું જ નામ ગુંજે મંદિરમાં, મસ્જિદોમાં
કાશીમાં નામ તારું, કાબામાં નામ તારું

મૂંહેલોમાં, ઝૂંપડીમાં, જંગલમાં, પૂહાડીઓમાં
જ્યાં પણ ઝૂકે છે મસ્તક, સિજદામાં નામ તારું

દરવેશની ચટાઈ, મોમીનના મુસલ્લામાં
જપમાળા હો કે તસબી, મણકામાં નામ તારું

પંડિતની પોથીઓમાં, મુલ્લાની કિતાબોમાં
કુર્આન, ઉપનિષદમાં, ગીતામાં નામ તારું

હો મસનવી રૂમીની, કવ્વાલી કે ભજન હો,
દોહરામાં નામ તારું, છપ્પામાં નામ તારું

શેહનાઈના સૂરોમાં, મુરલીની મીઠી ધૂનમાં
કરતાલ, મંજીરાંમાં, તબલામાં નામ તારું

લલકાર અનલહકનો કે હોય તૂ હી તૂનો
‘અલ્લાહુ’ના ઝિકરમાં, કલમામાં નામ તારું

અવસર પુશી ગમીનો, હો વસ્લ કે જુદાઈ
મલકાટમાં, ‘મહેક’ના ડૂસકામાં નામ તારું

દિલ છે તૂટી જશે તો...

સમજો તો બોજ સમજી ઉતારી નહીં શકો
જીવનને જેમ તેમ ગુજારી નહીં શકો

કાબા નથી કે એને બનાવો ફરી ફરી
દિલ છે તૂટી જશે તો બનાવી નહીં શકો

આ જીભ ફણીનાગ છે કાબુમાં રાખજો
ચડશે તો એનાં ઝેર ઉતારી નહીં શકો

દિલ લાગણીનાં કુંડ હતાં શુષ્ક થઈ ગયાં
સંબંધના ગુલાબ ખિલાવી નહીં શકો

ચીજોમાં ચેન ક્યાં છે કે શોધો છો ચેનને
મૃગજળ નિચોવી પ્યાસ બુઝાવી નહીં શકો

જેને મળો પહાડ ઉપાડી ફેરે અહીં
દુઃખમાં કો ભાગીદાર બનાવી નહીં શકો

ઓછાં પડયાં હજાર વરસ નૂહને ‘મહેક’
દુનિયાને ચાર દિનમાં સુધારી નહીં શકો

મેલાઘેલા થઈ ગયા

ઘરને ખૂણે બેઠા, તન્હા થઈ ગયા
બોલવાનું બંધ, મૂંગા થઈ ગયા

દુશ્મનો તો પૂહેલેથી છેટા હતા
દોસ્તો પણ આઘાપાછા થઈ ગયા

એ પછી કાયમ રહ્યા વેરાયેલા
એક વેળા દિલના ટૂકડા થઈ ગયા

ચોતરફ દુનિયા હતી, કીચડ હતો
કોરાકટ પણ મેલાઘેલા થઈ ગયા

કંટકોની વાડ બંને બાજુએ
વસ્ત્રના તો લીરેલીરા થઈ ગયા

પ્રેમ કરતાં ના અમોને આવડ્યું
ને અમે પુસ્તકના કીડા થઈ ગયા

થાય થપ થપ નાયવા લાગે છે મન
હા, અમે પણ રૂમી જેવા થઈ ગયા

જિંદગીનાં ઝેર પી પીને ‘મહેક’
મીઠામઘ પણ કડવા-તૂરા થઈ ગયા

ઝેરના કટોરામાં

જે ચમક અમે દીઠી, આપના ચહેરામાં
ના કદી અમે દીઠી, ચાંદ કે સિતારામાં

જે કદી ન સમજાયું, સેંકડો કિતાબોમાં
સૂહેજમાં તે સમજાયું, આપના ઈશારામાં

નામ આપનું લઈને ઈશક જ્યારે પી લે છે
સ્વાદ આવે અમૃતનો, ઝેરના કટોરામાં

દિલને જે હલાવી દે, આસ્થા જગાવી દે
એ અઝાન ગૂંજે છે, આજ પણ મિનારામાં

કાફલા ગયા પૂહોંચી ક્યારનાયે મંઝિલ પર
ને અમે રહ્યા બેસી, બે ઘડી ઉતારામાં

ભાગ્યમાં હો ડૂબવાનું, ડૂબી જાય છે લોકો
કોઈ ડૂબે મઝધારે, ડૂબે કો' કિનારામાં

એટલે ‘મહેક’ પૂહેરો રાતદિન ભરું છું હું
યાદોનો ખજાનો છે મનના આ પટારામાં

વરસ્યા કરું છું

હજી હું મિલનને તરસ્યા કરું છું
હજી તમને મારાં સમજ્યા કરું છું

નથી લાગતો જીવ લોકોની વચ્ચે
છતાં લોક વચ્ચે હું જીવ્યા કરું છું

જો સમજાય તમને તો કહેજો મને પણ
ખુદા જાણે હું આ શું બક્યા કરું છું

બરાબર હવે ઓળખી લીધી એને
હવે જાત પર મારી હસ્યા કરું છું

કદી તો પલળશે, કદી તો પીગળશે
હું પથ્થર ઉપર પણ વરસ્યા કરું છું

વહે છે સમંદર તો આંખોની સામે
છતાં બુંદને હું તરસ્યા કરું છું

અચાનક એ આવીને ડોકાય એમાં
અરીસાને તેથી હું ઘસ્યા કરું છું

‘મહેક’ છું, છે ઉપવન મહીં વાસ મારો
હું ફૂલોની ફોરમમાં વસ્યા કરું છું

સદાચે નીચા નમી નમીને

કરીને કોરી હૃદયની પાટી પ્રથમ બરાબર ઘસી ઘસીને
કરી લીધું નામ યાદ તારું અઢાઈ અક્ષર ઘૂંટી ઘૂંટીને

ઉકેલી લીધા તમામ ભેદો, તમે તો શીખીને ઢાઈ અક્ષર
ઉકેલી શક્યા ન ગૂંચ એકે, અમે કિતાબો પઢી પઢીને

નથી ઊંચકયું કદીયે માથું. જીવ્યા તો માટીનો ગુણ ગ્રહીને
થયા છે ઉન્નત અમે જીવનમાં, સદાચે નીચા નમી નમીને

હતો ન ડર અમને કંટકોનો, કે કંટકોની તો જાત જ એવી
અમે તો ઉપવન મહીં સદાચે, રહ્યા ફૂલોથી ડરી ડરીને

હવે નશો આ નહીં જ ઉતરે, ન આવશું ભાનમાં હવે કે-
સુરા જે ટપકે છે તુજ નયનથી, તે પી લીધી છે ભરી ભરીને

હવે એ થઈ બેનકાબ ફૂલે છે, કરી લે દર્શન, ઉઘાડ આંખો
અમારી આંખો જતી રહી છે, તમારે કારણ રહી રહીને

પ્રથમ અમોને કરીને છેટા, કદી આ બહાને, કદી તે બહાને
હવે કહે છે સમીપ આવો, દીવાલો ઊંચી ચણી ચણીને

પૂછે તો ફૂલેજો એ બેવફાને, નથી રૂઝાયા હજી એ જખ્મો
‘મહેક’ તો આહો ભરી રહ્યો છે, જખમ પુરાણા ખણી ખણીને

જીવન છે બુદબુદા સમું...

માયા છે, મોહ છે, અને સંસાર છે અહીં
જીવન છે બુદબુદા સમું, પળવાર છે અહીં

ના થઈ, ન કોઈની ય થશે બેવફા છતાં
દુનિયાના તો હજાર તલબગાર છે અહીં

કંઈ એમ દિલ લગાવીને બેઠા છે આપણે
કાયમનું જાણે આપણું ઘરબાર છે અહીં

છે યાદ કે ખુશી તો ફક્ત એક બે મળી
ગમ એટલા મળ્યા કે ક્યાં શુમાર છે અહીં

પડઘાય છે કો નર્તકીની પાયલો હજી
ઉજડી ગયેલ કોઈનો દરબાર છે અહીં

ડૂબીએ કે પછી આજ તો દરિયો ડૂબાડીએ
કૂદી પડ્યા છીએ ભલે મઝઘાર છે અહીં

બાંધીને ભાથું ક્યારના બેઠા છીએ ‘મહેક’
મૃત્યુને જઈ કહો અમે તૈયાર છે અહીં

સઘળું લૂંટાવી બેઠો છું

ભારે બાજી લગાવી બેઠો છું
ખુદને હું તો મિટાવી બેઠો છું

તુંય આ ચોટલી ઉતારી નાંખ
હું ય માથું મૂંડાવી બેઠો છું

સ્હેજ આઘે ખસેડી દુનિયાને
ધ્યાન તારું લગાવી બેઠો છું

હાથ લંબાવ તારી કૃપાનો
ક્યારનો શિર ઝુકાવી બેઠો છું

દિલ હતું તે ય દઈ દીધું આજે
આજ સઘળું લૂંટાવી બેઠો છું

તારાં પગલાં થવાનાં છે આજે
આંગણું, ઘર સજાવી બેઠો છું

લાલ જાજમ તો ક્યાંથી લાવું હું
દિલની ઘડકન બિછાવી બેઠો છું

લે હવે દિલની વાત જાણી લે
દિલમાં તુજને વસાવી બેઠો છું

જે હવે થાય તે ‘મહેક’ સાચું
આશ ભારે લગાવી બેઠો છું

ધાર જેવું કંઈ નથી

ના, સુખી સંસાર જેવું કંઈ નથી
થૂલી છે, કંસાર જેવું કંઈ નથી

એક પરપોટો હતો, ફૂટી ગયો
પાણીમાં ચકચાર જેવું કંઈ નથી

એજ માથું ઊંચકે છે જ્યાં ને ત્યાં
'હું' ન હો તકરાર જેવું કંઈ નથી

ફૂલ માફક એને પણ ચાહી શકો
તો બગીચે ખાર જેવું કંઈ નથી

હું તો માણસથી જ બસ ભયભીત છું
અન્ય કો' ઓથાર જેવું કંઈ નથી

ખુલ્લું મન રાખી પ્રવેશી તો જુઓ
બંધ કોઈ દ્વાર જેવું કંઈ નથી

એ તો દીક્ષા લઈને બેઠા છે 'મહેક'
એમને ઘરબાર જેવું કંઈ નથી

ક્યાં સુધી...

સામનો ક્યારે કરીશું આપણે
ક્યાં સુધી નિજથી ડરીશું આપણે

કોક દી તો ખાલી કરતાં શીખીએ
ક્યાં સુધી ખિસ્સાં ભરીશું આપણે

લોક જોવા આવશે જીવંત લાશ
મોત પહેલાં જો મરીશું આપણે

તે પછી ઈચ્છા કદી ના ફૂટશે
પીળા થઈ જ્યારે ખરીશું આપણે

વૂહેણ દરિયાનું ય બદલાઈ જશે
સામે પૂર જ્યારે તરીશું આપણે

ભીતરે લાવા સદા ઉકળ્યા કરે
બર્ફ થઈ ક્યારે ઠરીશું આપણે

ભાર આ સઘળો ઉતારીને ‘મહેક’
હલકા થઈ ક્યારે ફરીશું આપણે

ઘર ખોઈ બેઠો છું

હતું જે મારા માથા પર તે છત્તર ખોઈ બેઠો છું
જનમ્યો જ્યાં, થયો મોટો, હું તે ઘર ખોઈ બેઠો છું

હતી એક છાપરી વ્હાલી, ન છે નામોનિશાં તેનું
ગલીને ખોઈ બેઠો છું, હું ગોચર ખોઈ બેઠો છું

તજીને ધાન હું બેસી ગયો ઢગલા ઉપર ઘનના
હતું જે બાપદાદાનું તે ખેતર ખોઈ બેઠો છું

ઉદાસીનું પૂછી રહ્યા છો કારણ તો બતાવું છું
ખુશીના જે હતા બે ચાર અવસર ખોઈ બેઠો છું

હતાં એ ઝાંઝવાનાં જળ છતાં પણ ભાન ભૂલીને
પડ્યો એવો તો હું પાછળ કે જીવતર ખોઈ બેઠો છું

વિચારું છું અડીખમ કઈ રીતે રૂહેશે ઈમારત આ
કે હું એક એક કરી પાયાના પથ્થર ખોઈ બેઠો છું

‘મહેક’ મારગની મુશ્કેલીથી ડર લાગી રહ્યો આજે
હતો વિશ્વાસ જેના પર તે રેહબર ખોઈ બેઠો છું

લૂંટાવીને તો જુઓ

દિલમાં પ્રણયની આગ લગાવીને તો જુઓ
એક વાર લાગી જાય, બુઝાવીને તો જુઓ

કોણે કહ્યું કે દૂર ન થાશે આ અંધકાર
એકાદ પ્રેમ દીપ જલાવીને તો જુઓ

ઉન્નત ફરિશ્તા જેમ તમે પણ બની જશો
માટીની જેમ ખુદને મિટાવીને તો જુઓ

ઊંચકી એ તમને ટોચ ઉપર લઈ જશે પછી
પહેલાં જરાક શીશ નમાવીને તો જુઓ

ખાલી થવાનો હોય છે આનંદ કંઈ જુદો
જે કંઈ મળ્યું છે તેને લૂંટાવીને તો જુઓ

કેવી સવાર થાય છે દીવાનગી પછી
દિલને 'મહેક' સૂહેજ લગાવીને તો જુઓ

ચાદર વણાઈ ગઈ છે

ડૂસકાં ભરી ભરીને, છાતી રૂંધાઈ ગઈ છે
આંસુ ખૂટી ગયાં છે, આંખો સૂકાઈ ગઈ છે

ફરિયાદ કોને કરવી કે કોણ સાંભળે છે
માસૂમ એક ઓરતની ઈજ્જત લૂંટાઈ ગઈ છે

પૂરા કરું આ બાકી શ્વાસોને કઈ રીતે હું
એક યાદ તારી દિલમાં, તે પણ ભૂલાઈ ગઈ છે

હું એમની કૃપાથી સાગર તરી ગયો છું
રત્નો થકી આ મારી ઝોળી ભરાઈ ગઈ છે

એ બંધ હો કે ખુલ્લી ક્યાં ફેર કંઈ પડે છે
મુઠ્ઠીમાં સાંઈની તો દુનિયા સમાઈ ગઈ છે

એવી તો વાગી છાલક દિલમાં ગમોની આજે
બાકી હતી ગઝલ તે સૂહેજે લખાઈ ગઈ છે

સંભળાય છે મૃત્યુનો પગરવ ‘મહેક’ સાવધ
અંતિમ લિબાસ માટે ચાદર વણાઈ ગઈ છે

હિંમત કર હવે

કોઈનો પણ ક્યાં તને છે ડર હવે
તારે કરવું હોય તેવું કર હવે

બહારની દુનિયાથી શું થાક્યો નથી?
બેસ નિરાંતે ને જો ભીતર હવે

નીકળી આવ્યો છે ખાસો દૂર તું
યાદ કર એ અસલી તારું ઘર હવે

જન્મથી છે એકધારી દોડ આ
ટાંટિયા વાળી જરા તું ઠર હવે

ભૂલી જા બીજું બધું જ ભૂલી જા
એમની યાદોથી કર દિલ તર હવે

ઘરનો ખૂણો એ જ તારી ખાનકાહ
તું જ તારો પીર, હિંમત કર હવે

થઈ ગયો ખાલી ‘મહેક’ દિલનો ઘડો
જા કૂવા કાંઠે ને પાણી ભર હવે

જખ્મોનો જમેલો

દિવસો જુદાઈના છે એ કાપ્યા કપાય ના
વીતે કદી દિવસ તો પછી રાત જાય ના

દુઃખદર્દની ભરમાર, આ જખ્મોનો જમેલો
એક મારું દિલ છે, બીજે તો ક્યાંયે સમાય ના

એવા કરે છે સોદાઓ દીવાના ઈશકમાં
સરવાળો, બાદબાકી, ગુણાકાર થાય ના

બીજું બધું તો માપીએ, બીજાને માપીએ
ખુદ આપણાથી આપણી જાત જ મપાય ના

નીચે ઘરીને બેસી રહ્યો છું હું ક્યારનો
ગાગર છે મારી નાની, છતાં પણ ભરાય ના

નિશાનબાજ આવી ગયા ભલભલા અહીં
આ મત્સ્ય તે છે કોઈનાથી પણ વીંધાય ના

એવું તે શું છે એમના આંગણમાં કે ‘મહેક’
એકવાર જઈએ પાછા કદી પણ અવાય ના

છોડી જાઉં છું

પગમાં હતી જે બેડીઓ, ફંગોળી જાઉં છું
રસમોની જંજીરોને હવે તોડી જાઉં છું

જેની હતી પ્રતીક્ષા તે દેખાય છે સામે
મંજિલને ભેટવા હવે હું દોડી જાઉં છું

છે આખરી સફર ન કશું કામ લાગશે
ભંગાર જે ભેગો કર્યો તે છોડી જાઉં છું

સાયવજો નેકી સમજીને મારા ગયા પછી
સંબંધ જે બધા હું અહીં જોડી જાઉં છું

ઉત્તર તમારા પ્રશ્નનો એમાં મળી જશે
અક્ષર અઢી જ આવડે છે, બોલી જાઉં છું

બીજું કશુંય જોવાની કુરસદ મળે તને
ઘરના બધાએ આયના હું ફોડી જાઉં છું

રાખી 'મહેક' આજ સુધી લાજ લોકની
દિલની કિતાબ બંધ હતી, ખોલી જાઉં છું

મૃગજળ વચ્ચે

ઊભો છું હું મૃગજળ વચ્ચે
વરસે ના તે વાદળ વચ્ચે

લાખ પ્રપંચો ને છળ વચ્ચે
જીવ્યા થોર ને બાવળ વચ્ચે

ફૂલ કળી ને ઝાકળ વચ્ચે
કોરાકટ રહ્યા જળ વચ્ચે

અંત સમે એવું લાગે છે
જીવતર જાણે બે પળ વચ્ચે

તારી યાદોમાં ઘેરાયો
શ્રાવણ વર્ષા, વાદળ વચ્ચે

આંખ મિલાવું કઈ રીતે હું
પાંપણ વચ્ચે, કાજળ વચ્ચે

ગુંજે તારું નામ પલેપલ
ઝરણાઓની ખળખળ વચ્ચે

નાચ્યા દરવેશોની માફક
ઘરમાં આવળગોવળ વચ્ચે

દર્દ ‘મહેક’નું ડૂસકે ચઢ્યું
આજ કલમ ને કાગળ વચ્ચે

सरहद की दोनो ओर
चहकता चमन रहे

मिट्टी यहाँ की हो तो वहाँ का कफन रहे
उन्नत सभी का जीना हो, उन्नत दफन रहे

मिट जाए सारे फाँसले हो जाएं हम करीब
ना भाई हो इधर, तो वहाँ पर बहन रहे

पंछी को पर मिले, मिले उड़ने का होंसला
आज़ाद उड़ते फिरने को खुला गगन रहे

कोयल यहाँ तो बुलबुलें गाती रहे वहाँ
‘सरहद की दोनो ओर चहकता चमन रहे’

हरएक को रोटी मिले, कपडा, मिले मकान
बरसों का यह सपन हमारा ना सपन रहे

उत्सव मनायें मिलके तो दुःख बाँटते रहें
तुम खुश रहो, खुशहाल हमारा वतन रहे

बढ़ जाए शान धर्म की, धरती की भी ‘महेक’
सज़दे बिछाएं वो तो हमारा नमन रहे

*भारत-पाकिस्तान वय्ये सदभावना इलाववाना शुभ आशयथी ‘टाईम्स ऑफ़ इन्डिया’ अने पाकिस्ताना
दैनिक अपभार ‘जंग’ तरङ्गथी आपवामां आवेला तरही मिसरा पर लपेली अक छिंदी गजल*

દીકરીની વિદાય વેળાનું ગીત

મારા જીવનની ડાળે ખીલેલું એક મુલાયમ ફૂલ
મારા પ્રેમની એ તો સુંદર રંગબેરંગી ઝૂલ

દીકરી મારી નાજૂક કોમળ પારિજાતનું ફૂલ
ઓછું કદી ના આંકશો વ્હાલા વેવાઈ એનું મૂલ

રાત્રે મીઠી મહેક પ્રસારી દિવસે ઊડી જાય
રાતરાણીની જેમ જ તું પણ અમને છોડી જાય

મારા હૃદયનો કોમળ ટૂકડો મુજથી વિખૂટો થાય
મારાથી આ દુઃખ જુદાઈનું કેમ કરી સૂહેવાય

રડશે ભાઈ ને બહેનો, રડશે મા તારી દુઃખયારી
ઘરનો ખૂણેખૂણો રડશે, રડશે ભીંત ને બારી

સૂનું ઘર ને સૂનું આંગણ, થાશે સૂની અટારી
સૂનો ઘરનો બાગબગીચો, સૂની ક્યારી ક્યારી

ઊગશે જેવો દિવસ એવી સાંજ પણ સૂની ઢળશે
મીઠો તારો ટહુકો હવે ક્યારે સાંભળવા મળશે

હૈયું મારું યાદમાં તારી છાનું છાનું રડશે
તારા માટે રાત ને દિવસ એ તો દુઆઓ કરશે

જ્યાં પણ રૂહે પુશ રૂહેજે પ્રેમનું ગીત સદા તું ગાજે
મારી મટીને આજથી વ્હાલી, સાસરિયાની થાજે

રાતની રાણી એમ જ ઘરની રાણી થઈને રહેજે
મોટાંની ઈજ્જત કરજે, નાનાંને પ્યાર તું દેજે

આવી પડે આફત અણધારી ધીરજથી તું સૂહેજે
સુખ હો કે દુઃખ તારા પતિની પરખે કાયમ રૂહેજે

એક બીજાનો લિબાસ છો એ વાત કદી ના ભૂલજે
ભૂલ કદી થઈ જાય તરત એકરાર કરી તું લેજે

કજિયાથી, કંકાસથી વ્હાલી જોજન દૂર તું રહેજે
સેવા કરીને ઘરનાં સૌની સદા દુઆઓ લેજે

‘જા તુઝકો સુખી સંસાર મિલે’ બસ એજ દુઆ છે મારી
પારિજાતની જેમ જ કાયમ મૂલેક રહે તું પ્રસારી

બોલ્ટન મુશાયરામાં તરન્નુમથી ગઝલ રજૂ કરતા મહેક ટંકારવી

મહેમાન કવિ ખલીલ ઘનતેજવી અને કલાપી એવોર્ડ વિજેતા અદમ ટંકારવી સાથે મુશાયરામાં ગઝલ રજૂ કરતા મરહૂમ આદિલ મન્સૂરી

મુશાયરાની મોજ માણી રહેલા ગઝલરસિક શ્રોતાઓ

નામ

યાકૂબ મેન્ક

ઉપનામ

‘મહેક’ ટંકારવી

જન્મ

નવેમ્બર ૧૯૪૦

જન્મસ્થળ

ટંકારીઆ, તા.જિ. ભરૂચ

શ્રિટનનિવાસ

૧૯૬૬

અભ્યાસ

બી.એ. (ઓનર્સ)

સેન્ટ ઝેવિયર્સ કોલેજ, અમદાવાદ

એમ.એ. (અંગ્રેજી ભાષા-સાહિત્ય)

એમ.ટી.બી. કોલેજ, સુરત

ગઝલસંગ્રહો

ખ્યાસ - ૧૯૭૨

તલાશ - ૧૯૮૦

ખ્યાસથી પરબ સુધી - ૨૦૦૬

પ્રેમરસ ખ્યાલો - ૨૦૧૩

સમ્પાદન

સંબંધ

ઉપવન

કવિમિત્રોની ઉદાર કલમે...

તમારાં ગઝલ કાવ્યો મને ગમ્યાં છે. તમારી ઝંખના, વિરહની વેદના, કોઈક અદ્દશ્યને પામવાની તાલાવેલી અને છતાંય:

રાખતું હોય ઘબકતું જો ‘મહેક’ જીવનને
કોઈની યાદને દિલ માંહે ઘબકતી રાખો

તમારાં ગઝલ કાવ્યો વધારેને વધારે સંવેદના લઈને આવે
એવી શુભકામના સાથે...

□ નરેશ ઉમરીગર, ઉમરા, સુરત

*****

આપની ગઝલો વાંચી અને ઘરાઈને મઝા માણી. આપ મૌલાના રૂમ (રહ)ના અભ્યાસી છો અને એટલે જ આપની ગઝલોમાં તસવ્યુફ અને તગઝલુલનું સુંદર સંયોજન છે. ગઝલ સંગ્રહમાં એવા અનેક શેર છે જ્યાં અટકવાનું અને વારંવાર વાંચવાનું મન થાય છે. મારા તરફથી દિલી મુબારકબાદ!

ડૂબ્યા વિના તો ખ્યાસ બુઝાશે નહીં ‘મહેક’
આવો અહીં જ ડૂબીએ, મઝધાર છે અહીં

□ ‘રાઝ’ નવસારવી

*****

મહેક સાહેબ! પાછલા એક સપ્તાહથી સતત આપના ગઝલ દીવાનમાં ડુભેલો રહ્યો. માશાઅલ્લાહ! આપના દિલોદિમાગ ઉપર સંપૂર્ણપણે સૂફીવાદ છવાયેલો જોવા મળ્યો છે. અને એટલે જ અનેક શાયરોનાં સર્જન-ચિંતનની હદ જ્યાં પૂરી થઈ જાય છે ત્યાંથી આપની શરૂઆત થયેલ જોઉં છું. ઉદા. રૂપે થોડાક અસ્માર આપું:

આજ આ પાર તરી જાશું ગમે તેમ કરી
ખેર માંગો તો ‘મહેક’ પેલે પાર ની માંગો

તારી કૃપા તો વહેતી હતી ઘરને આંગણે
ને લોક એને પામવા ક્યાં ક્યાં સુધી ગયા!

હોય અંધારું તો દીવો લઈ નીકળીએ શોધવા
આજનો માણસ તો અજવાળામાં અટવાયા કરે

ભરૂચ-પાલનપુરથી લઈ યુ.કે. સુધી આપને મેં જ્યારે પણ ગઝલ સરા થતા જોયા-સાંભળ્યા છે ત્યારે મારાં રૂવાડાં અચૂક ઊભાં થઈ ગયાં છે. મુંબઈના મુશાયરાઓમાં (મર્દૂમ) બરકત વીરાણી ‘બેફામ’ સાહેબને તરન્નુમથી સાંભળતાં આમ જ થતું. આપના દિલડોલ-દિલકશ તરન્નુમને અલ્લાહ હંમેશ શાદાબ રાખો.

□ મુસાફિર પાલનપુરી